رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

إِقَامَةُ البَرَاهِينِ عَلَى حُكْمِ مَنِ اسْتَغَاثَ بِغَيرِ اللَّهِ | إيجبو | Igbo

Iwepụta ihe akaebe banyere ikpe onye na-arịọ enyemaka n’aka onye ọzọ na-abụghị Allah

Nke Onye-ugwu, Sheikh
Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

إِقَامَةُ البَرَاهِينِ عَلَى
حُكْمِ مَنِ اسْتَغَاثَ بِغَيرِ اللهِ

Iwepụta ihe akaebe banyere ikpe onye na-arịọ enyemaka n’aka onye ọzọ na-abụghị Allah

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

Nke Onye-ugwu, Sheikh
Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi nke Abụọ:

Gbasara iwu ịchọ enyemaka n'aka Onye-amụma ﷺ

Ekele dịrị Chineke, ka ngozi na udo dịrị onye ozi Chineke, na ezinụlọ ya na ndị na-eso ụzọ ya, na ndị na-agbaso nduzi ya.

Mgbe nke a gasịrị: Akwụkwọ akụkọ Al-Mujtama nke Kuwait bipụtara amaokwu abụ ụfọdụ n'akwụkwọ ya nke 15, nke ewepụtara na 19/4/1390 H, n'okpuru isiokwu: (Na ncheta ọmụmụ nke Onye-amụma dị nsọ). Amaokwu abụ ndị a jikọtara n'ime ha ịrịọ enyemaka n'aka Onye-amụma ﷺ, na ịrịọ mmeri site na ya; iji gbata umunna ya ọsọ enyemaka na inye ha mmeri nakwa ịnapụta ha n'ihe ha dabara n'ime ya nke bụ nkewa na esemokwu, site na mbinye aka nke onye kpọrọ onwe ya: (Aaminah), nke a bụkwa ezigbo ederede sitere n'amaokwu abụ ndị ahụ a rụtụrụ aka na ha:

O Onye ozi Chineke, zọpụta ụwa... nke na-akpali agha ma na-erekwa n'ire ọkụ ya.

O Onye Ozi nke Chukwu, zọpụta mba... nke njem ya n'ime ọchịchịrị nke obi abụọ teela aka.

Ewuu Onye Ozi Chukwu, zọpụta ọha ndị Alakụba... ndị ọhụụ ha furu efu n'ime mgbagwoju

anya nke iru uju

Ruo mgbe ọ sịrị:

Mee ka mmeri bịa ngwa ngwa dị ka I mere ya ngwa ngwa... n'ụbọchị Badr mgbe ị kpọkuru Chineke.

Ya mere, mweda n'ala ahụ ghọrọ mmeri dị ebube... N'ezịe, Chineke nwere ndị agha nke ị na-adịghị ahụ anya.

(N'ụzọ dị otu a ka onye edemede nwanyị a si eduzi oku na arịrịọ enyemaka ya nye Onye Ozi ﷺ, na-arịọ ya ka ọ gbataru umunna ọsọ site n'iweta mmeri ngwa ngwa, na-echefu — ma ọ bụ n'amaghị ama — na mmeri dị n'aka Chineke naanị Ya, ọ bụghị n'aka Onye-amụma ﷺ ma ọ bụ ihe ọ bụla ọzọ e kere eke, dịka Chineke dị elu kwuru n'ime Akwụkwọ Ya doro anya:

﴿...وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾

{..Ma mmeri adịghị belụsọ site n'aka Chineke, Onye Ọkaka, Onye Amamihe.} Surah Al-Imran: 126]، Ya na, Chukwu Onye Dị Ebube Sịrị:

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

{Ọ bụrụ na Chineke enyere unu aka, ọ dịghị onye ga-emeri unu; ma ọ bụrụ na Ọ hapụ unu, ònye bụ onye ahụ ga-enyere unu aka ma e wezụga Ya...} [Ezinụlọ Imran: 160].

Omume a nke ịrịọ arịrịọ na ịrịọ maka nzọpụta bụ: inye otu ụdị n'ime ụdị ofufe nye onye ọzọ na-abụghị Chukwu di elu; A matala ya site n'ihe ederede na nkwekọrịta: na nke ahụ ekweghị omume, nakwa na Chukwu kere ihe niile e kere eke ka ha fee Ya ofufe, O wee zite ndị ozi ma zitekwara Akwụkwọ nsọ iji kọwaa ofufe ahụ na ịkpọku ndị mmadụ gaa na ya, dịka Chukwu kwuru:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴿٥٦﴾﴾

{Ma ekeghị M ndị Jinn na ụmụ mmadụ ma ọ bụghị naanị ka ha fee M ofufe.} [Soọdụ Adh-Dhariyat: 56]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اُعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{N'ezie, Anyị zitere onye ozi n'ime mba ọ bụla, (na-asị): Feenụ Chukwu ofufe, ma zere arụsị (Taghut)...} [Surah Annahl: 36]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾﴾

{Anyị eziteghị onye ozi ọ bụla tupu gị belụsọ na anyị kpugheere ya na ọ dighị chi ọzọ ma ọ bụghị M, ya mere, feenụ M."" [Surah Al-Anbiya: 25]، Ya na, Chukwu Onye dị ebube Sịrị:

﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴿١﴾ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ﴿٢﴾﴾

{Alif, Lam, Ra. Akwụkwọ nke e mere amaokwu ya ka ha sie ike, emesịa kọwaa ha nke ọma, nke sitere n'aka Onye maara ihe, Onye maara ihe niile1}

{Ka unu ghara ife ofufe ma ọ bụghị Chukwu, n'ezie, abụ m onye na-adọ aka ná ntị na onye na-ezisa ozi ọma maka unu site n'ebe Ọ nọ2}

Surah Hud: 1, 2].

Ya mere, Chukwu dị elu kọwara n'ime amaokwu ndị a doro anya na O keghị ndị jinn na mmadụ ma ọ bụghị naanị ka ha fee Ya ofufe, O nweghị onye mmekọ. O gosikwara na O zitere ndị ozi, ekpere na udo dịrị ha, iji nye iwu maka ofufe a, na ịmachibido ihe megidere ya. Chukwu (Onye Dị Ebube ma Dị Ukwuu) kwukwara na O mere ka amaokwu nke Akwụkwọ Ya guzosie ike wee kọwaa ha n'ụzọ pụtara ìhè, ka e wee ghara ife ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya (Onye Nsọ, Onye Dị Elu).

A makwaara na ofufe pụtara: ịdị n'otu nke Chukwu na irubere Ya isi, site n'ime ihe Ọ nyere n'iwu na ịzere ihe Ọ machibidoro, Chukwu enyewokwa iwu ma kọwaa banyere nke a n'ọtụtụ amaokwu, n'ime ha bụ: okwu Ya (Onye Dị Elu):

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

{Ma a nyeghị ha iwu ọ bụla ma ọ bụghị naanị ka ha fe Chineke ofufe, na-eji ezi obi eme ka okpukpe dị ọcha maka Ya, na-eguzosi ike n'ezi okwukwe...} [Sọọdụ Al-Bayyinah: 5]، Ya na, okwu Onye Dị Elu:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ...﴾

{Ma Dinwenu gị ekpebiela ka unu ghara ife onye ọ bụla ofufe ma ọ bụghị Ya...} [Soọdụ Al-Israa: 23]‹ Ya na, okwu Chukwu Onye dị nsọ:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ۝٣﴾

{N'ezie, Anyị kpughere gị Akwụkwọ a n'eziokwu, ya mere fee Chukwu n'iji ezi obi raara okpukpe nye Ya2}

{Mara! Ọ bụ Chukwu nwe okpukperechi dị ọcha. Ma ndị ahụ weere ndị nchebe na-abụghị Ya (na-asị): Anyị adighị efe ha ma ọ bụghị naanị ka ha mee ka anyị bịaruo Chukwu nso. N'ezie, Chukwu ga-ekpe ikpe n'etiti ha n'ihe ahụ ha na-enwe nghọtahie na ya. N'ezie, Chukwu adighị edu onye bụ onye ụgha, onye na-agọnahụ Chukwu.3}

[Soọdụ Az-Zumar: 2-3].

Amaokwu ndị dị na nkọwa a dị ọtụtụ, ha niile na-egosi na ọ bụ ihe amanyere amanye ka e jiri ezi obi na-efe Chukwu naanị Ya, ma hapụ ife ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya, n'ime ndị amụma na ndị ọzọ.

Obi abụọ adighị ya na arịrịọ so n'ụdị ofufe kachasị mkpa na nke kachasị zuo oke, ya mere, ọ dị mkpa ka e jiri ezi obi mee ya maka naanị Chukwu, dịka o kwuru, Onye dị ike ma dịkwa ebube:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴿١٤﴾﴾

{Ya mere, kpọkuonụ Chukwu, na-enyefe Ya okwukwe n'eziokwu, ma ọ bụrụgodị na ndị na-ekweghị ekwe kpọrọ ya asị.} [Surah Ghafir: 14]، QYa na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴿١٨﴾﴾

{Na ụlọ ekpere bụ nke Chukwu, ya mere unu akpọkukwala onye ọ bụla tinyere Chukwu.} [Surah Al-Jinn: 18]، Ma ntụziaka a banyere ịkpekuru naanị Chukwu ekpere na-emetụta ihe niile e kere eke, gụnyere ndị amụma na ndị ọzọ; na okwu Ya:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ﴿١٠٦﴾﴾

{Ma akpọkula ihe na-abụghị Chineke, nke na-agaghị abara gị uru ma ọ bụ merụọ gị ahụ. Ọ bụrụ na i mee ya, n'ezie mgbe ahụ ị ga-eso ná ndị ajọ omume.} [Surah Yunus: 106]، Nke a bụ okwu a gwara Onye amụma ﷺ, a makwaara na Chukwu, Onye Dị Nsọ, enyela ya nchebe pụọ n'ikunye Chineke ibe (Shirk), kama ihe e bu n'obi na nke a bụ ịdọ ndị ọzọ aka ná ntị. Emesịa, Onye Dị Ebube wee sị:

﴿وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴿١٠٦﴾﴾

{Akpọkuwala ihe ọ bụla na-abụghị Chineke, nke na-adịghị abara gị uru ma ọ bụ merụọ gị ahụ. Ọ bụrụ na ị mee otú ahụ, n'ezie, ị ga-abụ otu n'ime ndị ajọ omume.} [Surah Yunus: 106]، Nke a bụ okwu a gwara Onye-amụma ﷺ, ma ihe e bu n'obi na ya bụ: ịdọ ndị ọzọ aka ná ntị; n'ihi na a maara nke ọma na Chukwu, Onye dị Nsọ ma dịkwa Elu, enyela Onye ozi Ya nchedo pụọ n'Ikunye Chineke Ibe (Shirk), emesịa Chukwu dị Elu mesiri ike na mmachibido na ịdọ aka ná ntị; Ya mere O kwuru:

﴿...فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

{...Ọ bụrụ na i mee ya, n'ezie mgbe ahụ, i ga-abụ otu n'ime ndị ajọ omume.} Ma mmegbu, mgbe a kpọrọ ya n'ozuzu ya, n'ezie ihe a na-ebu n'obi na ya bụ: Nnukwu isokọ Chukwu, dịka Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

{...Ma ndị na-ekweghị ekwe, ha bụ ndị ajọ omume.} [Surah Albakara: 254] Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

{...N'ezie, ịsọke bụ ajọ omume dị ukwuu.} [Surah Luqman: 13]. Yabụ, ọ bụrụ na Onye ndú ụmụ Adam, ekpere na udo dịrị ya, a sị na ọ kpeere ihe ọ bụla na-abụghị Chineke ekpere, ọ ga-eso na ndị mmegbu,

kedụzi maka onye ọzọ?!.

Ya mere, a ghọtara site n'amaokwu ndị a na ndị ọzọ na ịrịọ ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Chukwu arịrịọ — dịka ndị nwụrụ anwụ, osisi, arụsị, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ — bụ isonyeere Chukwu (Onye Dị Ike, Onye Dị Ebube) onye mmekọ, ọ na-emegidekwa ịdị n'otu nke Chukwu n'ofufe nke bụ ebumnuche Chukwu ji kee mmadụ na jinn, izipu ndị ozi, na isidata akwụkwọ nsọ nile. Ọ na-emegidekwa ihe "La ilaha illa Allah" pụtara; nke na-agọnahụ ofufe nye ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Chukwu, ma gosi na o kwesịrị naanị Chukwu, dịka Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kwuru:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ ٦٢﴾

{Nke ahụ bụ n'ihi na Chukwu bụ eziokwu, na ihe ha na-akpọku ma e wezụga Ya bụ ụgha, nakwa na Chukwu, Ọ bụ Ya bụ Onye kachasị elu, Onye kachasị ukwuu.} [Surah Al-Hajj: 62].

Nke a bụ isi iyi nke okpukpe na ntọala nke nkwenye, omume ofufe adịghịkwa irè ma e wezụga mgbe ụkpụrụ a ziri ezi, ...dịka Onye Dị Elu sịrị:

﴿وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٦٥﴾

{N'ezie, e kpugheerela gị, nakwa ndị ahụ bu gị

ụzọ na: Ọ bụrụ na ị tinyere onye òtú na Chineke, n'ezie ọrụ gị ga-abụ ihe efu, ị ga-abụkwa otu n'ime ndị na-enwe mfu.} [Surah Az-Zumar: 65]، Ya na, Chukwu Onye dị nsọ na Onye Dị Elu Siri:

﴿...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

{...Ma ọ bụrụ na ha tinyere onye òtú na Chineke, ọrụ ha nile gaara abụla ihe efu.}

[Surah Al-An'am: 88].

Site n'ihe gara aga, ọ doro anya na okpukpe Islam, nakwa ịgba àmà: (na ọ dighị onye kwesịrị ofufe n'ezie ma e wezụga Allah) nwere ntọala abụọ dị ukwuu:

Otu n'ime ha: ka a ghara ife ihe ọ bụla ofufe ma e wezụga naanị Chukwu, O nweghị onye mmekọ; ya mere onye ọ bụla kpọkuru ndị nwụrụ anwụ site na ndị amụma na ndị ọzọ, ma ọ bụ kpọkuo arụsị, ma ọ bụ osisi, ma ọ bụ nkume, ma ọ bụ ihe ndị ọzọ e kere eke, ma ọ bụ chọọ enyemaka n'aka ha, ma ọ bụ jiri ịchụ àjà na ịkwe nkwa bịaru ha nso, ma ọ bụ kpee ekpere nye ha, ma ọ bụ kpọọrọ ha isiala; n'ezie o werela ha dị ka chi na-abụghị Chukwu, ma mee ha ndị ha na Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) hara, ma megidekwa ma gbaghaa ihe "La ilaha illa Allah" pụtara.

Nke abụọ: na a gaghị efe Chineke (Onye Dị Elu) ofufe ma ọ bụghị naanị n'ụzọ Onye Amụma na onye ozi Ya (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) si wepụta

n'iwu. Ya mere, onye ọ bụla webatara ihe ọhụrụ n'okpukpe nke Chineke na-enyeghị ikike; o mezughị ihe ịgba àmà na Muhammad bụ onye ozi Chineke pụtara, ọrụ ya agaghị abara ya uru, a gaghịkwa anabata ya n'aka ya. Chineke (Onye Dị Ebube) kwuru:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴿٢٣﴾﴾

{Anyị wee bịakwute ihe ha rụrụ n'ọrụ, Anyị wee mee ya ka ọ ghọọ uzuzu a gbasasịrị agbasasị.} [Surah Al-Furqan: 23]، Ihe e bu n'obi maka ọrụ ndị a kpọtụrụ aha n'ime amaokwu ahụ bụ: ọrụ nke onye nwụrụ na ikunye Chukwu Onye Dị Ike na Onye Dị Ebube ibe (Shirk),

A gụnyekwara n'ime ya: Omume nchepụta ọhụrụ ndị Chukwu na-enyeghị ikike, n'ihi na ha ga-abụ ihe efu dịka uzuzu e fesara efesa n'ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ebe ọ bụ na ha adabaghị n'usoro okpukpe Ya dị ọcha, dịka Onye Amụma (SAW) sịrị:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla webatara n'okpukpe anyị a ihe na-esighị na ya, ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.». A kwekọrịtara na o ziri ezi.

N'ịchịkọta okwu a: na onye edemede nwaanyị a echewo arịrịọ enyemaka ya nakwa ekpere ya n'ebe Onyeozi ﷺ nọ, ma tụgharịa pụọ n'ebe Onyenwe ụwa niile nọ, Onye nke mmeri, ihe ọjọọ, na uru dị n'aka

Ya, ma ọ nweghị ihe ọ bụla n'ime ihe ndị a dị n'aka onye ọzọ.

Ma obi abụbọ adighị na nke a bụ ajọ omume dị ukwuu ma dịkwa njọ. Chukwu - Onye Dị Ike na Onye Dị Ebube - e nyewokwa iwu ka a kpọkuo Ya - Onye Dị Nsọ - ma kwee nkwa ịza onye ọ bụla na-akpọku Ya, Ọ dọwokwara onye na-eme mpako pụọ na nke ahụ aka ná ntị banyere ibanye n'ọkụ Jahannama, dịka Chukwu Onye Dị Ike na Onye Dị Ebube sịrị:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾﴾

{Onye-nwe unu Sịrị: Kpọkuonụ m, aga m aza unu. N'ezie, ndị na-eme mpako ịhapụ ofufe m ga-abanye n'ọkụ ala mmụọ n'ihere.} [Surah Ghafir: 60]، Ya bụ: ndị e wedara n'ala, ndị dị ala، Ya mere, amaokwu a dị nsọ na-egosi na arịrịọ (dua) bụ ofufe, nakwa na onye ọ bụla jiri nganga jụ ya, ebe obibi ya bụ Jahanam. Yabụ, ọ bụrụ na nke a bụ ọnọdụ onye jiri nganga jụ ịrịọ Chineke arịrịọ, kedụzi ka ọnọdụ onye na-arịọ onye ọzọ na-abụghị Ya ga-adị, ma na-ewepụrụ Ya ihu, ebe Ya onwe Ya, asọ dịrị Ya, dị nso, bụrụ Onye nwe ihe niile, nakwa Onye nwere ike n'ihe niile, dịka Ọ kwuru, asọ dịrị Ya:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾﴾

{Ma mgbe ndị ohu M jụrụ gị gbasara M, n'ezie, a nọ M nso. A na M aza òkù nke onye na-akpọku mgbe ọ kpọkuru M. Ya mere, ka ha zaa òkù M, ma kwenyekwa na Mụ, ka ha wee nweta ezi nduzi.} [Surah Albakara: 186]، Onye-ozi ﷺ kọrọ n'ime ezi Hadith na arịrịọ bụ ofufe, o kwukwara gwa nwa nwanne nna ya Abdullah bin Abbas, ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ha abụọ nọ:

«احْفَظِ اللهَ يَحْفَظْكَ، احْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ».

«Chekwaa iwu Chineke, Ọ ga-echekwa gị, chekwaa iwu Chineke, ị ga-achọta Ya n'ihu gị, ọ bụrụ na ị chọrọ ịrịọ ihe, rịọ Chineke, ọ bụrụkwa na ị chọrọ enyemaka, rịọ Chineke enyemaka.» At-Tirmidhi dekọtara ya na ndị ọzọ.

Ya na, ọ sịrị (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدًّا؛ دَخَلَ النَّارَ».

«Onye ọ bụla nwụrụ ebe ọ na-akpọku onye nhatanha nye Chukwu; ọ ga-abanye n'ime ọkụ.» Albukhari kọrọ ya, N'ime Sahih abụọ, site n'aka Onye-amụma ﷺ na a jụrụ ya: Olee mmehie kacha ukwuu? O kwuru sị:

«أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ».

«Ịmeere Chukwu onye ha nhata, ebe ọ bụ Ya kere gị». Ma 'Nidd': ọ bụ onye ya na Ya hara, na onye

yiri Ya. Ya mere, onye ọ bụla rịọrọ onye ọzọ na-abụghị Chukwu arịrịọ, ma ọ bụ rịọ ya maka nzọpụta, ma ọ bụ mee nkwa nye ya, ma ọ bụ gburu ya àjà, ma ọ bụ nye ya ihe ọ bụla n'ime ofufe ma e wezụga ihe ndị a kpọtụrụ aha n'elu; n'ezie ọ werewo ya dị ka onye mmekọ, ma ọ bụrụ Onye-amụma, ma ọ bụ onye nsọ, ma ọ bụ mmụọ ozi, ma ọ bụ jinni, ma ọ bụ arụsị, ma ọ bụ ihe ndị ọzọ n'ime ihe e kere eke.

N'ebe a, otu onye nwere ike ịsị: gịnị bụ iwu gbasara ịrịọ onye dị ndụ nke nọ ya ihe o nwere ike ime, nakwa ịrịọ ya enyemaka n'ihe ndị a na-ahụ anya nke o nwere ike ime; Aziza ya: na nke a abụghị nke sitere n'ịsọke, kama ọ so n'ihe ndị a na-emekarị nke a na-anabata n'etiti ndị Alakụba, dị ka Chukwu kwuru n'akụkọ Mozis:

﴿...فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ...﴾

{...Ya mere, onye ahụ nke sitere na ndị ya rịọrọ ya enyemaka megide onye ahụ nke sitere na ndị iro ya...} [Surah Al-Qasas: 15]، Ya na, dịka Chukwu Onye Dị Elu sịrị n'ime akụkọ Musa ọzọ:

﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ...﴾

{O wee si na ya pụọ na-atụ egwu, na-elegharị anya...} [Surah Al-Qasas: 21]، Dịka mmadụ si arịọ enyemaka n'aka ndị ibe ya n'agha, nakwa n'ihe ndị ọzọ na-adakwasị ndị mmadụ, ebe ha na-enwe mkpa ibe ha.

N'ezie, Chukwu nyere Onye-amụma ya ﷺ iwu ka ọ gwa ndị na-eso ụzọ ya na ya enweghị ikike iweta uru ma ọ bụ mmerụ ahụ nye onye ọ bụla, ya mere Chukwu Onye dị nsọ na Onye Dị Elu Siri:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝٢٠ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝٢١﴾

{Sị: Ọ bụ naanị Onyenwe m ka m na-akpọku, anaghịkwa m ejikọta Ya na onye ọ bụla21}

"Kwuo: N'ezie, enweghị m ikike iwetara unu mmerụ ahụ ma ọ bụ ezi ntụziaka 22.} [Surah Al-Jinn: 21, 22]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Siri:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝١٨٨﴾

{Kwuo: Enweghị m ikike iwetara onwe m uru ma ọ bụ mmerụ ahụ, ma e wezụga ihe Chineke chọrọ. Ọ bụrụ na m maara ihe zoro ezo, m gaara enweta ọtụtụ ihe ọma, ihe ọjọọ agaghịkwa emetụ m. Abụghị m ihe ọzọ ma e wezụga onye na-adọ aka ná ntị nakwa onye na-eweta ozi ọma nye ndị kwere ekwe.} [Surah Al-A'raf: 188].

Amaokwu ndị nwere nkọwa a dị ọtụtụ.

A maara nke ọma na Onye-amụma ﷺ anaghị ekpe ekpere nye onye ọ bụla ma e wezụga Onyenwe ya, dịka a kwadoro banyere ya na n'ụbọchị Badr, ọ na-arịọ enyemaka n'aka Chineke, na-arịọkwa Ya ka o

nye ya mmeri megide ndị iro ya, ma na-anọgidesi ike na nke ahụ, na-ekwu: «Onyenwe m! Mezuoro m ihe I kwere m ná nkwa». Ruo mgbe Onye Eziokwu Kachasị Ukwuu bụ Abu Bakr (ka Chineke nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ) kwuru: O zuola gị, Onyeozi Chineke, n'ihi na Chineke ga-emezuoro gị ihe O kwere gị ná nkwa, Chineke dị elu wee kpughee okwu Ya banyere nke a:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّى مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ ٩﴾

{Mgbe unu rịọrọ Dinwenu unu maka enyemaka, O wee zaa unu sị: N'ezie, aga m eji otu puku n'ime ndị Mala'ika na-esochi ibe ha kwado unu.} [Surah Al-Anfal: 9]، Ya mere, Ọ (asọ dịrị Ya) chetaara ha n'amaokwu ndị a banyere arịrịọ ha maka enyemaka, kọwaa na O zara ha wee jiri ndị Mala'ika kwado ha; iji weta ozi ọma nke mmeri, nakwa obi iru ala, Ọ (asọ dịrị Ya) wee mee ka o doo anya na mmeri esiteghị n'aka ndị Mala'ika, kama na mmeri na-esite n'aka Ya, ...Chukwu Onye Dị Elu sịrị:

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ...﴾

{Ma mmeri adịghị ma e wezụga site n'aka Chineke...} [Surah Al-Imran: 126]، Ya na, Chukwu Onye dị ebube Sịrị:

﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٢٣﴾

{N'ezie, Chineke nyere unu mmeri na Badr mgbe unu na-adịghị ike. Ya mere, tụọnụ egwu Chineke ka unu wee nye ekele.} [Surah AlImran: 123]. Chukwu Onye Dị Elu kọwara n'amaokwu a na Ya onwe Ya bụ Onye nyere ha mmeri n'ụbọchị Badr, e wee mara site na nke a na ihe Ọ nyere ha nke bụ ngwa agha na ike, na nkwado Ọ ji ndị Mala'ika kwado ha, ihe ndị a niile so n'ihe na-eweta mmeri, ozi ọma, na udo nke obi, ma mmeri ahụ esiteghị na ha, kama ọ sitere n'aka Chineke naanị, Kedu ka onye edemede a ma ọ bụ onye ọzọ ga-esi anwa anwa iduzi arịrịọ enyemaka ya na ịchọ mmeri n'aka Onye-amụma ﷺ, ma tụgharịa pụọ n'ebe Onyenwe ụwa niile nọ, Onye nwe ihe niile, na Onye pụrụ ime ihe niile?!

O nweghị obi abụọ na nke a bụ otu n'ime amaghị ihe kachasị njọ, ọbụna ọ so n'ime isokọ Chukwu na ihe ọzọ (shirk) kachasị ukwuu. Ya mere, ọ bụ iwu diịrị onye edemede ahụ ka o chegharịakwute Chukwu - asọ dịrị Ya - ezi nchegharị. Ma ezi nchegharị bụ nke gụnyere ọtụtụ ihe, nke bụ: Nke mbụ: Ịkwa ụta maka ihe o mere. Nke abụọ: Ịhapụ ihe mere na ya‹ Na nke atọ: Inwe mkpebi siri ike ịghara ịlaghachi na ya, iji sọpụrụ Chukwu (Onye Dị Elu), na iji ezi obi maka Ya, na irubere iwu Ya isi, nakwa ịkpachara anya pụọ n'ihe O machibidoro; nke a bụ ezi nchegharị, E nwekwara ihe nke anọ pụrụ iche gbasara ma ọ bụrụ na mmejọ ahụ dị megide ikike nke ihe e kere eke, nke bụ: Nke Anọ:

Iweghachi ikike n'aka onye o ruuru, ma ọ bụ inweta mgbaghara n'aka ya.

Chukwu enyela ndị ohu Ya iwu ka ha chegharịa, ma kwe ha nkwa ịnabata ya, dị ka Onye kachasị elu kwuru, sị:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴿٣١﴾﴾

{Ma chegharịanụ laghachikwuru Chineke unu niile, unu ndị kwere ekwe, ka unu wee nwee ihe ịga nke ọma.} [Surah An-Nur: 31]، Ya na, Ọ sịrị n'ihe gbasara ndị Kraịst:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴿٧٤﴾﴾

{Ọ bụ na ha agaghị echegharị gakwuru Chineke ma rịọ Ya mgbaghara? Ma Chineke bụ Onye na-agbaghara mmehie, Onye na-eme ebere.} [Surah Al-Maa'idah: 74]، Ya na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴿٧٠﴾﴾

{Ndị na-adịghị akpọku chi ọzọ tinyere Chineke, ndị na-adịghị akwa ọbara mmadụ nke Chineke machiri ma ọ bụghị n'usoro ziri ezi, nakwa ndị na-adịghị akwa iko; ma onye ọ bụla mere nke ahụ ga-ezute ntaramahụhụ nke mmehie ya.

A ga-amụbanyere ya ntaramahụhụ okpukpu abụọ n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ma ọ ga-anọ n'ime ya ruo mgbe ebighị ebi dị ka onye e wedara n'ala. 69

"Belụsọ onye chegharịrị, ma kwere ekwe, ma rụọ ọrụ ọma, ndị ahụ ka Chineke ga-agbanwe omume ọjọọ ha ka ọ bụrụ omume ọma. Ma Chineke bụ Onye na-agbaghara, Onye na-eme ebere.} [Surah Al-Furqan: 68-70]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَهُوَ الَّذِى يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴿٢٥﴾﴾

{Ọ bụ Ya bụ onye na-anabata nchegharị site n'aka ndị ohu Ya, ma Ọ na-agbaghara mmehie, ma Ọ maara ihe unu na-eme.} [Surah As-Shura: 25].

Na o ziri ezi site n'aka Onye-ozi Chukwu ﷺ na ọ sịrị:

«الإِسْلَامُ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَجُبُّ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

"Islam na-ehichapụ mmehie ndị e mere tupu ya, nchegharị na-ekpochapụkwa mmehie ndị e mere tupu ya."

Edere m okwu nkenke ndị a; n'ihi nnukwu ihe egwu nke isokọ Chukwu, ebe ọ bụ mmehie kachasị ukwuu, nakwa n'ihi egwu ịbụ ndị e duhiere site n'ihe onye edemede a wepụtara, yana maka na ọ bụ iwu inye ndụmọdụ n'ihi Chukwu na ndị ohu Ya. M na-arịọ Chineke, Onye ịdị ebube Ya dị ukwuu, ka O jiri ya baara uru, na ka O mezie ọnọdụ anyị na ọnọdụ ndị Alakụba niile, na ka O meere anyị niile

amara inwe nghọta n'okpukpe, na iguzosi ike na ya, na ka O chebe anyị na ndị Alakụba pụọ n'ihe ọjọọ nke mkpụrụ obi anyị na ajọ omume anyị. N'ezie, Ọ bụ Onye na-ahụ maka nke a, na Onye nwere ikike ime ya.

Ka Chineke wụsa ekpere, udo, na ngọzi Ya n'ahụ ohu Ya na onye ozi Ya, bụ onye amụma anyị Muhammad, na ezinụlọ ya na ndị na-eso ụzọ ya.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi nke atọ:

Iwu banyere ịrịọ ndị jinn na ndị ekwensu maka nzọpụta, na ime nkwa nye ha

Site n'aka Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz, nye onye ọ bụla n'ime ndị Alakụba nke na-ahụ ya, ka Allah nye mụ na ha ikike ijidesi okpukpe Ya ike, yana iguzosi ike na ya. Amin.

Udo dịrị unu na ebere nke Chineke na ngọzi Ya niile.

Mgbe nke ahụ gasịrị: Ụfọdụ ụmụnne ajụwo m gbasara ihe ụfọdụ ndị na-amaghị ihe na-eme; nke bụ ịrịọ onye ọzọ na-abụghị Chineke, Onye dị nsọ arịrịọ, na ịrịọ ya enyemaka n'ihe ndị dị mkpa; dịka ịrịọ ndị jinn arịrịọ, na ịrịọ ha maka nzọpụta, na ime nkwa nye ha, na igburu ha àjà. Ụfọdụ n'ime ihe ndị a kwa gụnyere okwu ụfọdụ n'ime ha na-asị: (Unu asaa), nke pụtara: ndị isi asaa n'ime ndị Jinn, jidenụ ya, gbajienụ ọkpụkpụ ya, ńụọnụ ọbara ya, bibienụ ahụ ya, unu asaa meenụ ya ụdị ihe a, Ma ọ bụ okwu ụfọdụ n'ime ha sị: (Werenụ ya, unu ndị jinn nke ehihie, unu ndị jinn nke uhuruchi), nke a na-adịkarị ukwuu n'ụfọdụ mpaghara ndịda, na ihe ndị so n'okwu a bụ: ịrịọ ndị nwụrụ anwụ n'ime ndị amụma, ndị ezi omume na ndị ọzọ arịrịọ, ...dịka ịrịọ ndị jinn arịrịọ, na ịrịọ ha maka enyemaka, na ime

nkwa nye ha.. Nke a niile na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ na-eme site n'aka ọtụtụ n'ime ndị na-ekwu na ha nọ n'okpukpe Islam, n'amaghị ama, nakwa n'ihi ịnomi ndị bu ha ụzọ. Ma eleghị anya, ụfọdụ n'ime ha na-ewere nke a ka ihe dị mfe wee rụọ ụka na-ekwu: Nke a bụ ihe a na-eji ire ekwu, anyị ebughị ya n'obi ma anyị ekweghịkwa na ya.

O jụkwara m: gbasara iwu ịlụ ndị a maara maka omume ndị a, na anụ ha gburu, na ikpere ha ekpere, na ikpe ekpere n'azụ ha, nakwa gbasara ikwere ndị na-eme anwansi na ndị na-agba afa; dịka onye na-azọrọ na ọ maara ọrịa na ihe kpatara ya site na soọsọ ilekwasị anya n'ihe ọ bụla metụrụ onye ọrịa n'ahụ; dịka ákwà ịgịgị isi, uwe ọkpa, ákwà mkpuchi isi, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ.

Aziza ya bụ: Ekele dịrị Chineke, naanị Ya, ka ngozi na udo dịrị onye ọ dighị onye amụma ọzọ ga-abịa mgbe ọ gasịrị, na ezinụlọ ya na ndị na-eso ụzọ ya, na ndị na-agbaso nduzi ha ruo n'ụbọchị ikpe.

Mgbe nke a gasịrị: N'ezie, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kere mmadụ na ndị jinn ka ha fee Ya ofufe, ma hapụ ife ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya, nakwa ka ha wepụta naanị Ya maka ikpe ekpere, ịchọ enyemaka, ịchụ àjà, ikwe nkwa, na ụdị ofufe ndị ọzọ niile. O zipụkwara ndị ozi Ya banyere nke a, ma nye ha iwu ime ya. O wee wedata akwụkwọ nsọ ndị si n'eluigwe, nke kacha ukwuu n'ime ha bụ Qur'an Dị Nsọ, iji kọwaa nke a n'ụzọ pụtara ìhè na

ịkpọ oku gaa na ya, ma dọọ ndị mmadụ aka ná ntị banyere inye Chukwu onye mmekọ nakwa ife ihe ndị ọzọ na-abụghị Ya ofufe. Nke a bụ ntọala nke ntọala niile nakwa ntọala nke okwukwe na okpukperechi, ọ bụkwa ihe ịgba àmà na ọ dịghị onye kwesịrị ofufe n'ezie ma e wezụga Allah pụtara, nakwa eziokwu ya: ọ nweghị onye kwesịrị ofufe n'eziokwu ma e wezụga Chukwu, n'ihi na ọ na-ajụ ma na-agọnahụ ịbụ chi nakwa ofufe maka ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Chukwu, ma na-akwado ya - ya bụ: ofufe - maka naanị Chukwu, ma hapụ ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya n'ime ihe niile e kere eke, Ihe akaebe maka nke a site n'akwụkwọ Chukwu na Sunnah nke Onye Ozi Ya (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) dị ọtụtụ nke ukwuu, ụfọdụ n'ime ha bụ: okwu Onye Dị Elu:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴿٥٦﴾﴾

{Ma ekeghị m ndị Jinn na ụmụ mmadụ ma ọ bụghị ka ha fee m ofufe.} [Surah Adh-Dhariyat: 56]‹ Ya na, okwu Chukwu Onye dị nsọ:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Ma Dinwenu gị ekpebiwo ka unu ghara ife ofufe ma ọ bụghị Ya...} [Surah Al-Isra: 23]‹ Ya na, okwu Onye Dị Elu:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

{Ma e nyeghị ha iwu ọ bụla ma ọ bụghị naanị ka ha fee Chineke ofufe, jiri ezi obi wepụta okpukpe naanị maka Ya, kwụsie ike n'ezi okwukwe...} [Surah Al-Bayyinah: 5]، Ya na, okwu Onye Dị Elu:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴿٦٠﴾﴾

{Ma Onyenwe unu sịrị: Kpọkuonụ M, M ga-aza unu. N'ezie, ndị ahụ na-eme mpako ijụ ife M ofufe, ha ga-abanye n'ime Jahannam ma bụrụ ndị e wedatara n'ala.} [Surah Ghafir: 60]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ...﴾

{Ma mgbe ndị ohu m jụrụ gị banyere m, n'ezie, a nọ m nso. A na m aza arịrịọ nke onye na-akpọku mgbe ọ kpọkuru m...} [Surah Albakara: 186].

Ya mere, O kọwara (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) n'ime amaokwu ndị a na Ọ kere mmadụ na aljịnnị maka ife Ya ofufe, ...nakwa na O kpebiri - nke pụtara: O nyere ndị ohu Ya n'iwu, ma dọọ ha ọdụ - n'ime Qur'an pụtara ìhè, ma sitekwa n'ọnụ Onye Ozi ahụ, udo na ngọzi dịrị ya, ka a ghara ife ihe ọ bụla ọzọ ofufe ma e wezụga Onyenwe ha,

O mekwara ka o doo anya — Onye dị elu, dịkwa ukwuu — na arịrịọ bụ ofufe dị ukwuu, onye ọ bụla mere nganga ịhapụ ya ga-abanye n'ọkụ. Ọ nyekwara ndị ohu Ya iwu ka ha rịọ naanị Ya,

kọwaakwa na Ya nọ nso na-aza arịrịọ ha, ya mere o ji bụrụ iwu dịịrị ndị ohu niile ka ha rịọ arịrịọ n'aka naanị Onyenwe ha; n'ihi na ọ bụ otu ụdị ofufe e kere ha maka ya, a nyekwara ha iwu ya, Ọ kwukwara, Onye ebube Ya dị ukwuu:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝١٦٢ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝١٦٣﴾

{Sị: N'ezie, ekpere m, na aja m, na ndụ m, na ọnwụ m dịrị Chineke (Allah), Onyenwe ụwa niile162}

Ọ nweghị onye mmekọ, ma nke a ka e nyere m n'iwu, abụkwa m onye mbụ n'ime ndị Alakụba163} [Surah Al-An'am: 162, 163].

"Ya mere, Chukwu nyere onye amụma Ya n'iwu ka ọ gwa ndị mmadụ na ekpere ya na ịchụ àjà ya - nke bụ: igbu anụ - na ndụ ya nakwa ọnwụ ya; bụ maka Chukwu, Onyenwe ụwa niile, na-enweghị onye ọ bụla ha na Ya sokọrọ, ma dabere na nke a: onye ọ bụla gburu anụ nye onye ọzọ na-abụghị Chukwu etinyela onye mmekọ nye Chukwu, dịka a ga-asị na o kpere ekpere nye onye ọzọ na-abụghị Chukwu; n'ihi na Chukwu di elu jikọtara ekpere na igbu anụ ọnụ, ma gwa anyị na ha abụọ bụ maka naanị Chukwu, na-enweghị onye ọ bụla ha na Ya sokọrọ," Ya mere onye ọ bụla gburu àjà nye ihe ọ bụla na-abụghị Chineke, n'ime ndị jinn, na ndị mmụọ ozi, na ndị nwụrụ anwụ, na ihe ndị ọzọ, iji

chọọ ịbịaru ha nso site na ya, ọ dị ka onye kpere ekpere nye ihe ọ bụla na-abụghị Chineke. Ma n'ime Hadith ziri ezi, a kọrọ na Onye amụma, ekpere na udo dịrị ya, sịrị:

«لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللهِ».

«Chineke abụrụla ọnụ onye ọ bụla gburu anụ maka ihe ọ bụla na-abụghị Chineke». Imam Ahmad dekọtara ya n'usoro akụkọ dị mma, site n'aka Tariq bin Shihab (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) na o kwuru sị:

«مرَّ رَجُلَانِ عَلَى قَومٍ لَهُم صَنَمٌ لَا يَجُوزُهُ أَحَدٌ حَتَّى يُقرِّبَ لَهُ شَيئًا، فَقَالُوا لِأَحَدِهِمَا: قَرِّبْ. قَالَ: لَيسَ عِندِي شَيءٌ أُقَرِّبُهُ، قَالُوا: قَرِّبْ وَلَوْ ذَبَابًا، فَقَرَّبَ ذُبَابًا، فَخَلُّوا سَبِيلَهُ، فَدَخَلَ النَّارَ، وَقَالُوا لِلآخَرِ: قَرِّبْ. قَالَ: مَا كُنْتُ لِأُقَرِّبَ لِأَحَدٍ شَيْئًا دُونَ اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ، فَضَرَبُوا عُنُقَه، فَدَخَلَ الجَنَّةَ».

«Ụmụ nwoke abụọ gafere otu ndị mmadụ nwere arụsị nke onye ọ bụla na-anaghị agafe ruo mgbe o ji ihe chụọrọ ya àjà, ha wee sị otu n'ime ha: Chụọ àjà. Ọ sịrị: Enweghị m ihe ọ bụla m ga-eji chụọ àjà, ha sịrị: Chụọ àjà ọ bụlagodi ijiji, o wee jiri ijiji chụọ àjà, ha wee hapụ ya ka ọ gaa ụzọ ya, o wee banye n'ọkụ, ha wee sị onye nke ọzọ: Chụọ àjà. Ọ sịrị: Agaghị m eji ihe ọ bụla chụọrọ onye ọ bụla àjà na-abụghị Chineke, Onye Dị Ebube, ha wee gbupụ ya isi, o wee banye na Paradaịs».

Ya mere, ọ bụrụ na onye jiri ijiji ma ọ bụ ihe yiri ya chụọrọ arụsị na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ àjà na-abụ onye na-esonyere Chukwu na ihe ọzọ, onye kwesịrị ịbanye n'ọkụ, keduzi maka onye na-akpọku ndị jinn, na ndị mmụọ ozi, na ndị nsọ, nakwa kedu maka onye na-arịọ ha maka nzọpụta, na-eme nkwa nye ha, ma na-egburu ha àjà iji ruo ha nso, na-atụ anya site na nke a maka nchekwa nke akụ ya, ma ọ bụ ọgwụgwọ nke onye ọrịa ya, ma ọ bụ nchekwa nke anụ ụlọ ya na ihe ubi ya, nakwa kedu maka onye na-eme nke a n'ihi egwu maka ihe ọjọọ nke ndị jinn, ma ọ bụ ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ?! Enweghị obi abụọ ọ bụla na onye mere nke a na ihe ndị yiri ya kacha ruo eruo ịbụ onye na-esonyere Chukwu na ihe ọzọ, onye kwesịrị ịbanye n'ọkụ karịa nwoke a onye jiri ijiji chụọrọ arụsị àjà.

Ya na, n'ime ihe pụtara gbasara nke ahụ ọzọ, bụ okwu Onye Dị Elu:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ۝٣﴾

{N'ezie, Anyị kpughere gị Akwụkwọ ahụ n'eziokwu, ya mere fee Chukwu n'iji ezi obi raara okpukpe nye Ya2}

N'ezie, okpukperechi e ji ezi obi mee bụ nke Chineke. Ma ndị weere ndị nchete ọzọ na-abụghị Ya

(na-asị): "Anyị anaghị efe ha ma ọ bụghị naanị ka ha mee ka anyị bịaruo Chineke nso karị." N'ezie, Chineke ga-ekpe ikpe n'etiti ha n'ihe ahụ ha na-enwe nghọtahie na ya. N'ezie, Chineke anaghị eduzi onye bụ onye ụgha, onye na-agọnahụ Chineke3} [Surah Az-Zumar: 1-3]، Ya na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴿١٨﴾﴾

{Ha na-efe ihe na-abụghị Chukwu, ihe na-adịghị emeru ha ahụ ma ọ bụ baara ha uru, ha na-asịkwa: "Ndị a bụ ndị na-arịọrọ anyị arịrịọ n'ihu Chukwu." Sị: "Unu na-agwa Chukwu ihe Ọ na-amaghị n'eluigwe ma ọ bụ n'ụwa?" O doo nsọ, Ọ dịkwa elu pụọ n'ihe ahụ ha na-esonyere Ya.}

[Surah Yunus: 18].

Ya mere, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kọwara n'amaokwu abụọ ndị a, na ndị na-emekọ Chukwu na ihe ọzọ eweela ndị nchete sitere n'ihe e kere eke na-abụghị Ya, na-efe ha na Ya site n'ịtụ egwu, inwe olileanya, ịchụ aja, ikwe nkwa, ịrịọ arịrịọ, na ihe ndị yiri ya, na-azọrọ na ndị nchete ahụ na-eme ka onye na-efe ha bịaruo Chukwu nso, nakwa na ha na-arịọchiteere ha ọnụ n'ihu Ya. Mgbe ahụ, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kpughere na ha bụ ndị ụgha, ma kọwaa ihe efu ha n'ụzọ pụtara

ìhè, wee kpọọ ha ndị ụgha, ndị na-ekweghị ekwe, na ndị na-emekọ Chukwu na ihe ọzọ. O wee wezụga Onwe Ya pụọ n'omume ahụ ha ji emekọ Ya na ihe ọzọ, O wee Sị (Onye Dị Ebube, Onye Dị Elu):

﴿...سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{...Otuto dịrị Ya, Ọ dịkwa elu karịa ihe ha na-etinye dị ka onye mmekọ.} [Surah Annahl: 1]. Ya mere, a ghọtara site na nke a na onye ọ bụla weere mmụọ ozi, ma ọ bụ onye amụma, ma ọ bụ jinnị, ma ọ bụ osisi, ma ọ bụ nkume, wee na-arịọ ya arịrịọ tinyere Chineke, na-arịọ ya maka nzọpụta, ma na-achọ ịbịaru ya nso site n'ime nkwa na igbu àjà, n'ịtụ anya ịrịọchite ọnụ ya n'ebe Chineke nọ na ime ka ọ bịaruo Ya nso, ma ọ bụ n'ịtụ anya ngwọta maka onye ọrịa, ma ọ bụ nchedo akụ na ụba, ma ọ bụ nchekwa onye na-anọghị ya, ma ọ bụ ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ; n'ezie o danyela n'ịsọke ukwu a, na ajọ ọdachi ahụ, nke Chineke kwuru gbasara ya:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾﴾

{N'ezie, Chineke anaghị agbaghara ka e tinyere Ya onye mmekọ, ma Ọ na-agbaghara ihe ọzọ ma e wezụga nke ahụ nye onye Ọ chọrọ, ma onye ọbụla na-esonyere Chineke na ihe ọzọ, n'ezie o chepụtala mmehie dị ukwuu.} [Surah An-Nisaa: 48]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

{N'ezie, onye ọbụla na-esonyere Chukwu na ihe ọzọ, Chukwu amachibidola ya ogige, ma ebe obibi ya bụ ọkụ. Ma ọ dịghị ndị enyemaka dịịrị ndị ajọ omume.} [Surah Al-Maa'idah: 72].

Ma irịọchite arịrịọ na-adịrị naanị n'ụbọchị mbilite n'ọnwụ maka ndị nwere okwukwe n'otu Chukwu na ịdị ọcha n'obi, ọ bụghị maka ndị na-enye Chukwu onye mmekọ, dịka Onye amụma (SAW) sịrị mgbe a jụrụ ya: O Onye ozi Chukwu, kedu onye kachasị nwee ihu ọma n'ime mmadụ site n'irịọchite arịrịọ gị? Ọ kwuru, sị:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

«Onye ọ bụla kwuru: Ọ dịghị chi ọzọ ma ọ bụghị Chukwu, site n'ezi obi ya.» Ya na, O sịrị (udo na ngọzi Chineke dịrị ya):

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَومَ القِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللهِ مَن مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا».

«Onye Amụma ọ bụla nwere ekpere a na-anabata, ya mere Onye Amụma ọ bụla mere ngwa ngwa kpee ekpere ya, ma n'ezie, edobere m ekpere m dị ka irịọchite ọnụ maka umunna m n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ọ ga-erutekwa, ma Allah chọọ, onye ọ bụla nwụrụ n'ime umunna m nke na-ejikọtaghị

ihe ọ bụla na Allah.»

"Ndị na-efe arụsị n'oge mbụ nwere okwukwe na Chukwu bụ Onye Nwe ha, Onye Okike ha, na Onye na-enye ha ihe eji ebi ndụ, kama ha dabere na ndị amụma, ndị nsọ, ndị mmụọ ozi, osisi, nkume, na ihe ndị yiri ha, na-atụ anya nkwuchite ọnụ ha n'ihu Chukwu, yana iwetakwu ha nso n'ebe Ọ nọ, dịka e kwuru na mbụ n'amaokwu ndị ahụ," Ya mere, Chukwu anabataghị ngọpụ ha n'ihi nke ahụ, kama Chukwu katọrọ ha n'ime Akwụkwọ Ya dị ukwuu, wee kpọọ ha ndị na-ekweghị ekwe na ndị na-etinye Ya onye mmekọ. O wee gosi na ha na-agha ụgha na nkwupụta ha na chi ndị a na-arịọrọ ha arịrịọ ma na-eme ka ha bịaruo Chukwu nso. Onye Ozi Chukwu, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo, anabataghịkwa ngọpụ ha, kama Onye Ozi ahụ, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo, lụsoro ha agha n'ihi itinye onye mmekọ a, ruo mgbe ha ga-eme ka ofufe dị ọcha naanị maka Chukwu, n'ịrụ ọrụ dị ka okwu Ya si dị, Otito dịrị Ya:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ...﴾

{Lụsokwanụ ha agha ruo mgbe a gaghị enwe mkpagbu, okpụkperechi abụrụ nke Chineke...} [Surah Albakara: 193]. Ya na, Onye-ozi ﷺ Sịrị:

«أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُم وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا

بِحَقِّ الإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُم عَلَى اللهِ».

«E nyewo m iwu ka m lụso ndị mmadụ agha ruo mgbe ha gbara àmà na ọ dịghị chi ọzọ ma ọ bụghị Chineke, nakwa na Muhammad bụ onye ozi Chineke, ma guzobe ekpere, nye Zakat. Ọ bụrụ na ha emee nke ahụ, ha echebela ndụ (ọbara) ha na akụ na ụba ha pụọ n'aka m ma ọ bụghị naanị n'ikike nke Islam, ngụkọ ha dịkwa n'aka Chineke.» Na nkọwa okwu ya (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ sị:

«حَتَّى يَشْهَدُوا أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ»

«Ruo mgbe ha ga-agba àmà na ọ dịghị onye kwesịrị ofufe n'ezie ma e wezụga Allah» Ya bụ: ka ha wepụta ofufe maka naanị Chukwu, n'enweghị ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya.

N'ezie, ndị na-eme ịsọke na-atụ ndị jinn egwu, na-achọkwa mgbaba n'ebe ha nọ, Chukwu Onye Dị Elu wee wedata okwu Ya gbasara nke a:

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴿٦﴾﴾

{Na n'ezie, e nwere ụmụ nwoke n'ime ụmụ mmadụ ndị na-achọ mgbaba n'aka ụmụ nwoke n'ime ndị Jinn, ha wee tụkwasị ha mkpagbu.} [Surah Al-Jinn: 6]. Ndị ọkà mmụta nkọwa sịrị n'ime amaokwu ahụ dị mmesapụ aka: ihe okwu ya pụtara bụ:

﴿...فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

{...ha wee mụbaa ha nsogbu.} Ya bụ: ụjọ na egwu; n'ihi na ndị jinn na-ebuli onwe ha elu n'ime onwe ha ma na-eme nganga, mgbe ha hụrụ ka mmadụ na-achọ mgbaba n'ebe ha nọ, ma n'oge ahụ ha na-emenyekwu ha egwu na ụjọ, ka ha wee mụbaa n'ife ha ofufe, na ịgbabara n'ebe ha nọ.

Chineke ejirila ịchọ mgbaba n'ebe Ọ nọ, Onye kachasị elu, yana n'okwu Ya zuru oke dochie nke ahụ nye ndị Alakụba, ma wedata maka nke a, okwu Onye Dị Elu:

﴿وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيۡطَانِ نَزۡغٞ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢٠٠﴾

{Ma ọ bụrụ na ọnwụnwa ọ bụla esite n'aka ekwensu akpalie gị, rịọ Chineke nchebe. N'ezie, Ọ bụ Onye na-anụ ihe niile, Onye maara ihe niile.} [Surah Al-A'raf: 200]، Ya na, okwu Onye Dị Ebube:

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلۡفَلَقِ ١﴾

{Sị: A na m arịọ mgbaba n'aka Onyenwe chi ọbụbọ}, Na ọ ziri ezi site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) ﷺ na o kwuru sị:

«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ: (أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)؛ لَم يَضُرَّهُ شَيءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

«Onye ọ bụla rutere n'otu ebe wee sị: (A na m achọ nchebe n'okwu zuru oke nke Chineke pụọ n'ihe ọjọọ nke ihe O kere); o nweghị ihe ọ bụla ga-emerụ ya ahụ ruo mgbe ọ ga-esi n'ebe ahụ pụọ.»

Site n'amaokwu na Hadith ndị bu ụzọ, onye na-achọ nzọpụta, onye chọrọ ichekwa okpukpe ya, na nchekwa pụọ na ikunye Chineke ibe (Shirk), ma nke nta ya ma nke ukwu ya, ga-aghọta; na ịdabere ná ndị nwụrụ anwụ, ndị mmụọ ozi, ndị jinn, na ihe ndị ọzọ e kere eke, ịrịọ ha arịrịọ, na ịrịọ maka mgbaba n'aka ha, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ; bụ otu n'ime ọrụ ndị na-ekunye Chineke ibe n'oge amaghị ihe (Jahiliyyah), nakwa otu n'ime ụdị kachasị njọ nke ikunye Chineke (Subhanahu) ibe. Ya mere, ọ bụ iwu ịhapụ ya, ịdọ aka ná ntị megide nke ahụ, ịdụrịta onwe ọdụ ịhapụ ya, nakwa ịkatọ onye ọ bụla na-eme ya.

Ma banyere onye a maara n'ime ndị mmadụ maka omume ikpere arụsị ndị a: o zighị ezi ịlụ ya, maọbụ iri anụ o gburu, maọbụ ikpe ekpere maka ya, maọbụ ikpe ekpere n'azụ ya, ruo mgbe o kwupụtara nchegharị nye Chineke pụọ na nke ahụ, ma wepụta arịrịọ na ofufe ka ọ dịrị naanị Chineke. N'ihi na arịrịọ bụ ofufe, nke ka nke, ọ bụ isi ya, dịka Onye amụma kwuru ﷺ:

«الدُّعَاءُ هُوَ العِبَادَةُ».

"«Arịrịọ bụ ofufe.»" Na a kọrọ site n'aka ya (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ n'okwu ọzọ na o kwuru sị:

«الدُّعَاءُ مُخُّ العِبَادَةِ».

"«Arịrịọ bụ isi ofufe.»" Maka ịlụ ndị na-ekpere arụsị: n'ezie Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴿٢٢١﴾﴾

{Unu alụla ụmụ nwanyị na-ekpere arụsị ruo mgbe ha kwere ekwe; n'ezie, ohu nwanyị kwere ekwe dị mma karịa nwanyị na-ekpere arụsị, ọbụlagodi ma ọ masịrị unu. Unu alụnyekwala (ụmụ nwanyị unu) nye ndị ikom na-ekpere arụsị ruo mgbe ha kwere ekwe; n'ezie, ohu nwoke kwere ekwe dị mma karịa nwoke na-ekpere arụsị, ọbụlagodi ma ọ masịrị unu. Ndị ahụ na-akpọku gaa n'ọkụ ala mmụọ, ma Chukwu na-akpọku gaa n'ogige na mgbaghara site n'ikike Ya. Ọ na-akọwapụtakwa ihe ịrịba ama Ya nye ndị mmadụ ka ha wee nwee ike icheta.} [Surah Albakara: 221]، N'ihi ya, Chineke (Otito dịrị Ya) machibidoro ndị Alakụba ịlụ ụmụ nwaanyị na-ekpere arụsị, nke gụnyere ndị na-efe arụsị, jinn, ndị mmụọ ozi, na ihe ndị ọzọ, ruo mgbe ha kwere site n'iwepụta ofufe niile naanị maka Chineke, ikwere Onye Ozi ﷺ n'ihe ọ wetaara, nakwa isoro ụzọ ya. Ọ machibidokwara inye ụmụ nwoke na-ekpere arụsị ụmụ nwaanyị ndị Alakụba n'ọlụlụ, ruo mgbe ha kwere site n'iwepụta ofufe niile naanị

maka Chineke, ikwere Onye Ozi ﷺ, nakwa isoro ya.

Onye kacha elu kọwakwara na ohu nwanyị kwere ekwe ka mma karịa nwanyị nweere onwe ya nke na-ekpere arụsị, n'agbanyeghị ma ọ masịrị onye na-ele ya anya ma na-anụ okwu ya, site n'ịma mma ya na ịdị mma okwu ya, nakwa na ohu nwoke kwere ekwe ka mma karịa nwoke nweere onwe ya nke na-ekpere arụsị, n'agbanyeghị ma ọ masịrị onye na-anụ okwu ya na onye na-ele ya anya, site n'ịma mma ya, ịkọ okwu ya, obi ike ya, na ihe ndị yiri ha. Mgbe ahụ, O wee kọwaa ihe kpatara nhọrọ a n'okwu Ya, O wee Sị:

﴿...أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ...﴾

{...Ndị ahụ na-akpọ oku gaa n'ọkụ...} [Surah Albakara: 221]. Nke a pụtara: ndị nwoke na ndị nwanyị na-ekpere arụsị; n'ihi na ha so ná ndị na-akpọ òkù gaa n'ọkụ mmụọ site n'okwu ha, omume ha, ụzọ ndụ ha, nakwa àgwà ha. Ma ndị nwoke na ndị nwanyị kwere ekwe, ha so ná ndị na-akpọ òkù gaa na Paradaịs site n'àgwà ha, omume ha, nakwa ụzọ ndụ ha. Ya mere, kedu ka ndị a na ndị ọzọ ga-esi hara nhata!

Ma banyere ikpe ekpere maka ndị na-ekpere arụsị: n'ezie, Onye Dị Elu kwuru banyere ndị ihu abụọ Sị:

﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ﴿٨٤﴾

{Ma e kpekwala ekpere maka onye ọ bụla n'ime ha nwụrụ ma ọlị, ma e guzokwala n'elu ili ya. N'ezie, ha ekweghị na Chukwu na Onye-amụma Ya, ma nwụọ ebe ha bụ ndị na-enupụ isi.} [Surah At-Tawbah: 84]؛ Ya mere, Chukwu di elu kọwara n'ime amaokwu a dị mmesapụ aka na a naghị ekpere onye ihu abụọ na onye na-ekweghị ekwe ekpere;n'ihi ekweghị ekwe ha na Chukwu nakwa Onye ozi Ya. Otú a kwa, a naghị ekpe ekpere n'azụ ha, a naghịkwa eme ha ndị ndu maka ndị Alakụba; n'ihi ekweghị ekwe ha na enweghị ezi ntụkwasị obi ha (Amanah), nakwa n'ihi oké iro dị n'etiti ha na ndị Alakụba, na n'ihi na ha abụghị ndị nke ekpere na ofufe; n'ihi na o nweghị ọrụ ọ bụla na-adịgide na ekweghị ekwe na ikpere arụsị. Anyị na-arịọ Chukwu nchekwa pụọ na nke ahụ. Ma gbasara iri anụ e gburu egbu nke ndị na-ekpere arụsị: n'ezie Chukwu Onye Dị Ebube sịrị, na-akọwa mmachibido iwu nke anụ nwụrụ anwụ na anụ e gburu egbu nke ndị na-ekpere arụsị:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴿١٢١﴾﴾

{Unu erikwala n'ime ihe a na-akpọghị aha Chineke na ya, n'ihi na n'ezie ọ bụ nnupụisi. N'ezie, ndị ekwensu na-akpali ndị enyi ha ka ha na unu rụrịta ụka. Ma ọ bụrụ na unu erubere ha isi, n'ezie

unu ga-abụ ndị na-ekpere arụsị.} [Surah Al-An'am: 121]‹ Ya mere, Chineke (Onye Ebube na Onye Kasị Elu) machibidoro ndị Alakụba iri anụ nwụrụ anwụ na anụ onye na-ekpere arụsị (Mushrik) gburu; n'ihi na ọ bụ ihe ruru unyi (najasah), yabụ na anụ ọ gburu dabara n'iwu anụ nwụrụ anwụ, ọbụlagbodi na ọ kpọrọ aha Allah na ya; n'ihi na ịkpọ aha sitere n'aka ya abaghị uru, o nweghịkwa mmetụta ọ bụla; n'ihi na ọ bụ ofufe ('Ibadah), ma ikpere arụsị (Shirk) na-emebi ofufe ma na-eme ka ọ ghara ịdị irè, ruo mgbe onye na-ekpere arụsị ahụ cheghaịrị gakwuru Allah (Onye Dị Ọcha), N'ezie, Onye dị ebube nyere ikike maka nri Ndị Akwụkwọ Nsọ n'ime okwu Ya (Onye dị nsọ):

﴿...وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ...﴾

{...na nri nke ndị e nyere Akwụkwọ Nsọ bụ ihe ziri ezi maka unu, nri unu bụkwa ihe ziri ezi maka ha...} [Surah Al-Mâ'idah: 5]‹ N'ihi na ha na-ejikọta onwe ha n'okpukperechi nke eluigwe, ma na-azọrọ na ha bụ ndị na-eso ụzọ Mozis na Jizọs, n'agbanyeghị na ha na-agha ụgha na nke a. Chukwu akagbuola okpukperechi ha ma mee ka ọ ghara ịdị irè site n'iziga onye amụma Muhammad n'ebe mmadụ niile nọ n'ozuzu. Mana Chukwu Onye Dị Ebube na Onye Dị Elu akwadola n'iwu nye anyị nri nke ndị nwe Akwụkwọ na ụmụ nwanyị ha; n'ihi amamihe miri emi na ihe nzuzo a gbasoro, nke ndị

ọkà mmụta kọwapụtaworo nke ọma, n'adịghị ka ndị na-ekpere chi ọtụtụ bụ ndị na-efe arụsị na ndị nwụrụ anwụ, site na ndị amụma, ndị nsọ na ndị ọzọ; n'ihi na okpukperechi ha enweghị ezigbo ntọala, o nweghịkwa ihe yiri eziokwu n'ime ya, kama ọ bụ ụgha sitere na ntọala ya. N'ihi ya, anụ e gbụrụ agbụ nke ndị ha bụ ozu, iwu ahapụghịkwa iri ya.

Ma gbasara ihe mmadụ na-agwa onye ọ na-agwa okwu sị: (Jinn emetụla gị), (Jinn ewerela gị), (Shaitan eburula gị fepụ), na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ, nke a so n'ụdị ịkparị na ịkọcha mmadụ, nke anaghị anabata n'etiti ndị Alakụba, dịka ụdị ịkparị na ịkọcha ndị ọzọ niile, nke a abụghịkwa n'ụdị isonyere Chukwu na ihe ọzọ (Shirk), belụsọ ma onye na-ekwu ya kwenyere na ndị Jinn nwere ike ime ụmụ mmadụ ihe n'enweghị ikike na uche Chukwu. Ya mere, onye ọ bụla kwenyere nke a banyere ndị jinn ma ọ bụ ndị ọzọ n'ime ihe ndị e kere eke, ọ bụ onye na-ekweghị ekwe n'ihi nkwenye a; n'ihi na Chukwu, Onye dị nsọ, ọ bụ Ya bụ Dinwenu nke ihe niile, nakwa Onye nwere ike n'elu ihe niile, Ọ bụkwa Ya bụ Onye na-eweta uru nakwa Onye na-eweta ọghọm, ọ dịghịkwa ihe ọ bụla na-adị ma ọ bụghị site n'ikike Ya, uche Ya, nakwa mkpebi Ya siri dị site na mbụ, dịka O kwuru, Onye ebube Ya dị ukwuu, mgbe O nyere onye amụma Ya ﷺ iwu ka ọ gwa ndị mmadụ banyere nnukwu ntọala a:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴿١٨٨﴾﴾

{Kwuo, sị: Enweghị m ikike iwetara onwe m ihe ga-abara m uru ma ọ bụ ihe ọjọọ, ma e wezụga ihe Chineke chọrọ. Ọ bụrụ na m maara ihe zoro ezo, m gaara enweta ọtụtụ ihe ọma, ihe ọjọọ agaghịkwa emetụ m. Abụghị m ihe ọzọ ma e wezụga onye na-adọ aka ná ntị na onye na-eweta ozi ọma maka ndị kwere ekwe.} [Surah Al-A'raf: 188]، N'ihi ya, ọ bụrụ na onye ndú nke ihe e kere eke, bụrụkwa onye kachasị mma n'ime ha (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), enweghị ike ịbara onwe ya uru ma ọ bụ kpatara onwe ya ọghọm, belụsọ ihe Chukwu chọrọ, kedụzi maka ndị ọzọ e kere eke?! Amaokwu ndị gbasara nkọwa a dị ọtụtụ.

Ma n'ihe gbasara ịjụ ase n'aka ndị na-agba afa, ndị na-eme amansi, ndị na-agụ kpakpando, na ndị yiri ha, n'ime ndị na-akọ akụkọ banyere ihe zoro ezo, ọ bụ ajọ ihe a machibidoro iwu, ma ikwere ha ka njọ, bụrụkwa ajọ ihe jọgburu onwe ya, kama, ọ so n'alaka nke ekweghị ekwe; n'ihi okwu Onye Amụma (SAW):

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيءٍ؛ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَومًا».

«Onye ọ bụla gakwuuru onye na-agba afa wee jụọ ya maka ihe ọ bụla; a gaghị anabata ekpere ya ruo ụbọchị iri anọ.» Muslim kọrọ ya na Sahih ya, Na

Sahih ya kwa, site n'aka Mu'awiyah bin al-Hakam al-Sulami (Chineke nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ):

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ إِتْيَانِ الكُهَّانِ وَسُؤَالِهِم».

«Na Onye-amụma ﷺ machibidoro ịgakwuru ndị dibịa afa na ịjụ ha ajụjụ.»

Ya na, ndị nwe akwụkwọ Sunan wepụtara site n'aka Onye-amụma ﷺ na ọ sịrị:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا، فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ؛ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«Onye ọ bụla gakwuuru dibịa afa, ma kwere ya n'ihe ọ na-ekwu; n'ezie ọ gọnahụrụ ihe e kpughere nye Muhammad ﷺ.» Na Hadith ndị dị n'echiche a dị ọtụtụ. Ihe bụ iwu n’ebe ndị Muslim nọ bụ: Ịkpachara anya megide ịjụ ndị na-agba afa, ndị dibịa afa, na ndị anwansi ndị ọzọ niile, bụ ndị na-etinye onwe ha n’ịkọ banyere ihe zoro ezo, na iduhie ndị Muslim, ma ọ bụ n’aha ịgwọ ọrịa ma ọ bụ ihe ọzọ, n’ihi ihe e kọwarala na mbụ banyere Onye Amụma (SAW) ịmachibido nke ahụ, na idọ aka ná ntị ya megide ya. TIhe gụnyekwara na nke a bụ: ihe ụfọdụ ndị na-azọrọ n'aha ọgwụgwọ, gbasara ihe zoro ezo, ma ọ bụrụ na ọ nụrụ ísì ịchafụ isi onye ọrịa, ma ọ bụ ákwà mkpuchi isi onye ọrịa nwanyị, ma ọ bụ ihe yiri nke ahụ, o kwuo, sị: onye ọrịa a ma ọ bụ onye ọrịa nwanyị a mere ihe a, ma mee ihe a, n'ime ihe ndị zoro ezo nke na-enweghị ihe ọ bụla na-egosi ya n'ịchafụ onye ọrịa ma ọ bụ ihe yiri ya. Ma ezi

ebumnobi maka nke a bụ naanị ighọgbu ndị nkịtị, ka ha wee sị: na ọ maara banyere ọgwụgwọ, na ụdị ọrịa dị iche iche yana ihe kpatara ha. O nwere ike ịbụ na ọ ga-enye ha ụfọdụ ọgwụ, ma o nwekwara ike ịbụ na a ga-enweta ọgwụgwọ n'oge ahụ site n'ikike Chineke, ha echee na ọ bụ n'ihi ọgwụ ya, Ọ nwekwara ike ịbụ na ihe kpatara ọrịa ahụ bụ ụfọdụ ndị jinn na ndị ekwensu, ndị na-ejere onye ahụ na-azọrọ na ọ na-agwọ ọrịa ozi, ma na-agwa ya gbasara ụfọdụ ihe zoro ezo nke ha nwere ihe ọmụma banyere ya. O wee tụkwasị obi na nke a, ma na-eme ihe na-amasị ndị jinn na ndị ekwensu site n'ofufe dabara ha. Ha wee wepụ onwe ha n'ebe onye ọrịa ahụ nọ, ma hapụ mmerụ ahụ ha kpatara ya. Nke a bụkwa ihe a maara nke ọma banyere ndị jinn na ndị ekwensu, yana ndị na-eji ha arụ ọrụ.

Ihe dịkwara mkpa n'ebe ndị Alakụba nọ bụ: ịkpachara anya maka nke ahụ, na ịdụrịta onwe ha ọdụ ịhapụ ya, ịdabere na Chineke, Onye dị nsọ, yana ịtụkwasị Ya obi n'ihe niile. Ọ dighịkwa njọ ịnata ekpere ọgwụgwọ iwu kwadoro na ọgwụ ndị anabatara, yana ịnweta ọgwụgwọ n'aka ndị dọkịta na-enyocha onye ọrịa, ma na-ejide n'aka banyere ọrịa ya, site n'ụzọ ndị a na-ahụ anya ma nwee ezi uche. E gosipụtawo ya n'eziokwu site n'aka Onye-amụma ﷺ na ọ kwuru, sị:

«مَا أَنْزَلَ اللهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ، وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ».

«Chineke ewetaghị ọrịa ma e wezụga na Ọ wetara ọgwụgwọ ya, onye maara ya maara ya, ma onye na-amaghị ya amaghị ya.» Ya na, ọ sịrị ﷺ:

«لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءَ بَرَأَ بِإِذْنِ اللهِ».

""Ọrịa ọ bụla nwere ọgwụ ya, ya mere ọ bụrụ na ọgwụ adaba n'ọrịa ahụ, a ga-agwọ ya site n'ikike Chineke."" Ya na, ọ sịrị ﷺ:

«عِبَادَ اللهِ، تَدَاوَوا وَلَا تَدَاوَوا بِحَرَامٍ».

«Ndị ohu Chineke, gwọọnụ onwe unu, ma unu ejila ihe a machibidoro gwọọ onwe unu». Na Ahadith ndị dị na nkọwa a dị ọtụtụ.

Ya mere, anyị na-arịọ Chineke, Onye ịdị ukwuu Ya dị ukwuu, ka O dozie ọnọdụ ndị Alakụba niile, gwọọ obi ha na anụ ahụ ha pụọ n'ihe ọjọọ ọ bụla, kpọkọta ha n'elu nduzi ziri ezi, ma chebe anyị na ha pụọ n'ọnwụnwa ndị na-eduhie eduhie, nakwa n'irubere ekwensu na ndị enyi ya isi. N'ezie, O nwere ike n'ihe niile, ọ dịghịkwa ike ma ọ bụ ikike ọ bụla belụsọ site na Chineke, Onye kachasị elu, Onye kachasị ukwuu.

Ka Chineke gozie ohu Ya na onye ozi Ya, bụ onye amụma anyị Muhammad, ma nye ya udo, ma wụsa ngọzi Ya n'ahụ ya, na ezinụlọ ya, na ndị na-eso ụzọ ya.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi nke anọ:

Iwu gbasara ife ofufe site na usoro ekpere nke e chepụtara ọhụrụ (Bid'ah) na nke ikunye Chineke ibe (Shirk)

Site n'aka Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz ruo n'aka nwanna a na-akwanyere ùgwù (.....), ka Chineke nye ya ihe ịga nke ọma n'ihe ọma niile, Amin.

Udo dịrị unu na ebere nke Chineke na ngọzi Ya niile.

Ma n'ịga n'ihu: Akwụkwọ unu dị ùgwù eruola m aka, ka Chukwu duga unu na nduzi Ya, yana ozi ọ gụnyere nke na-akọwa na e nwere ndị nọ n'obodo unu na-ejidesi usoro ekpere (awrad) ike, nke Chukwu na-eziteghị ikike ọ bụla maka ha. Ụfọdụ n'ime ha bụ mmepụta ọhụrụ (bid'ah), ma ụfọdụ n'ime ha bụ ijikọ Chukwu na ihe ọzọ n'ofufe (shirk), ha na-ekwukwa na nke a sitere n'aka Onye ndú nke ndị kwere ekwe: Ali nwa Abi Talib, ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ọ nọ, yana ndị ọzọ, Ha na-agụ usoro ekpere ndị ahụ n'ime ọgbakọ ncheta Chukwu, ma ọ bụ n'ime ụlọ alakụba mgbe ekpere Maghrib gasịrị, na-azọrọ na ọ bụ ụzọ isi bịaruo Chukwu nso, dị ka ha na-ekwu sị: "N'ikike Chukwu, unu ndị ikom Chukwu, nyerenụ anyị aka site n'enyemaka

Chukwu, ma bụrụnụ ndị na-akwado anyị site na Chukwu." Na dị ka okwu ha: O ndị ndú, na O ndị nna ukwu, zaanụ, O ndị nwe enyemaka n'ebe anyị nọ, ma rịọchikwaanụ ọnụ n'ebe Chukwu nọ, nke a bụ ohu unu kwụ ọtọ, na-anọgidesikwa ike n'ọnụ ụzọ unu, na-atụkwa egwu maka adighị ike ya, nyere anyị aka O Onye ozi Chukwu, e nweghịkwa m ebe ọzọ m ga-aga ma e wezụga n'ebe unu nọ, n'aka unukwa ka a na-enweta ihe a na-arịọ... , unu bụkwa ndị nke Chukwu, site na Hamza, onye ndú ndị nwụrụ n'ihi okpukpe, nakwa onye ọ bụla n'ime unu na-abụrụ anyị enyemaka, nyere anyị aka O Onye ozi Chukwu. Na dị ka ha siri kwuo: O Chineke, wụsa ekpere Gị n'ahụ onye I mere ka ọ bụrụ ihe kpatara mgbawa nke ihe nzuzo Gị dị ebube na mwapụta nke ìhè ebere Gị, o wee bụrụ onye nnọchiteanya nke ọnụnọ Dinwenu, na onye nnọchiteanya nke ihe nzuzo onwe Gị.

Na ọchịchọ unu ịkọwa ihe bụ bid'ah, na ihe bụ ịsọke, na ma ekpere ọ dị irè n'azụ Imam ahụ nke na-arịọ arịrịọ a, ihe ndị a niile ọ bụ ihe a maara?

Aziza ya bụ: Ekele dịrị Chineke naanị Ya, ka ngozi na udo dịrị onye ahụ ọ na-enweghị onye amụma ọzọ mgbe ọ gachara, na ezinụlọ ya na ndị na-eso ụzọ ya, yana onye ọbụla gbasoro ntụziaka ya ruo ụbọchị ikpe.

Mgbe nke ahụ gasịrị: mara - ka Chukwu duzie gị - na Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kere ihe e kere

eke, ma zite ndị ozi (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ha), naanị ka e fee naanị Ya ofufe, O nweghị onye mmekọ, n'enweghị ihe ọ bụla ọzọ na-abụghị Ya, dị ka Onye Dị Elu kwuru:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴿٥٦﴾﴾

{Ekeghị M ndị Jinn na ndị mmadụ maka ihe ọzọ, ma ọ bụghị ka ha fee M ofufe.}

[Surah Adh-Dhariyat: 56].

Na ofufe - dịka akọwara ya na mbụ - bụ: irubere Ya, di elu, isi nakwa irubere onye ozi Ya bụ Muhammad isi; site n'ime ihe Chukwu na onye ozi Ya nyere n'iwu, na ịzere ihe Chukwu na onye ozi Ya machibidoro, site n'okwukwe na Chukwu nakwa onye ozi Ya, na iji ezi obi na-arụ ọrụ maka Chukwu, ya na oke ịhụnanya maka Chukwu, nakwa mwedịnala zuru okè nye naanị Ya, di elu, n'enweghị onye ọzọ; dịka Onye Dị Elu kwuru:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Ma Dinwenu gị ekpebiwo ka unu ghara ife ofufe ma ọ bụghị Ya...} [Surah Al-Isra: 23] Nke pụtara: O nyere n'iwu ma nye ntụziaka ka e fee naanị Ya, Ya na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴿١﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴿٢﴾ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴿٣﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴿٤﴾﴾

{Otuto niile dịrị Chukwu, Onye Nwe Ụwa Niile.

Onye ebere n'ụzọ niile, Onye ebere n'ụzọ pụrụ iche 3

Dinwenu nke Ụbọchị nkwụghachị ụgwọ na ikpe ikpe 4

Naanị Gị ka anyị na-efe, ọ bụkwa naanị Gị ka anyị na-achọ enyemaka5} [Surah Al-Fatihah: 2-5]، N'ihi ya, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kọwara site n'amaokwu ndị a: na ọ bụ Ya ruru eru ka e fee naanị Ya, nakwa ka a chọọ enyemaka n'aka naanị Ya. Ọ sịkwara (Onye Ogo Ya dị ukwuu):

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ...﴾

{N'ezie, Anyị kpughere gị Akwụkwọ ahụ n'eziokwu, ya mere fee Chukwu n'iji ezi obi n'okpukpe nye Ya2}

N'ezie, okpukpe dị ọcha dịịrị Chukwu...} [Surah Az-Zumar: 2- 3]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ۝١٤﴾

{Ya mere, kpọkuonụ Chukwu, na-eme ka okpukpe dị ọcha maka Ya, ọbụlagodi na ndị na-ekweghị ekwe kpọrọ ya asị.} [Surah Ghafir: 14]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝١٨﴾

{Na ụlọ ekpere bụ nke Chukwu, ya mere unu akpọkụla onye ọ bụla tinyere Chukwu} [Surah Al-

Jinn: 18]، Amaokwu ndị gbasara ihe a ọ pụtara dị ọtụtụ, ha niile na-egosi na ọ bụ ihe amanyere amanye ka e fee naanị Chukwu.

A maara na arịrịọ n'ụdị ya niile bụ ofufe, ya mere, ekweghị ka onye ọ bụla n'ime mmadụ rịọ arịrịọ belu sọ n'aka Onyenwe ya, ma ọ bụ chọọ enyemaka ma ọ bụ rịọ nnapụta belu sọ n'aka Ya, n'ịgbaso amaokwu ndị a a na-asọpụrụ, yana ihe bịara n'ihe ha pụtara. Nke a bụ ewezuga ihe nkịtị, na ihe ndị a na-ahụ anya, nke mmadụ dị ndụ, nke nọ ya, nwere ike ime, n'ihi na ndị ahụ abụghị ofufe.. Kama, ọ bụ ihe anabatara site n'ederede na nkwekọrịta niile ka mmadụ rịọ enyemaka n'aka mmadụ dị ndụ ma nwee ike, n'ihe nkịtị nke o nwere ike ime; dịka ịrịọ ya enyemaka ma ọ bụ ịrịọ ya maka nzọpụta iji chụpụ ihe ọjọọ nke nwa ya, ma ọ bụ odibo ya, ma ọ bụ nkịta ya, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ, Dị ka mmadụ ịrịọ enyemaka n'aka mmadụ ibe ya nke dị ndụ, nọ nso, ma nwee ike, ma ọ bụ onye anọghị nso, site n'ụzọ ndị a na-ahụ anya dị ka ide akwụkwọ ozi na ihe ndị yiri ya n'iwu ụlọ ya, ma ọ bụ ịrụzi ụgbọala ya, ma ọ bụ ihe ndị yiri nke ahụ, N'ime nke ahụ bụ: mmadụ ịrịọ ndị enyi ya maka nzọpụta na jihad na agha, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ. Ya na, ihe so na ngalaba a bụ okwu Chukwu Onye Dị Elu n'ime akụkọ Musa (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya):

﴿...فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِى مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِى مِنْ عَدُوِّهِ...﴾

{...Ya mere, onye ahụ nke so n'otu ya rịọrọ ya enyemaka megide onye ahụ nke so ná ndị iro ya...} [Surah Al-Qasas: 15].

Ma n'ihe gbasara ịrịọ ndị nwụrụ anwụ, na ndị jinn na ndị mmụọ ozi, na osisi na nkume maka nzọpụta: nke ahụ so n'ịsọke kachasị ukwuu, ọ bụkwa ụdị omume nke ndị mbụ na-eme ịsọke mere n'ebe chi ha dị; dị ka Al-Uzza, na Al-Lat, na ndị ọzọ. Otu a ka ọ dịkwa n'ịrịọ maka nzọpụta na ịrịọ enyemaka n'aka ndị dị ndụ a kwenyere na ha bụ ndị nsọ n'ihe ọ dịghị onye nwere ikike n'elu ya ma e wezụga Chineke; dị ka ịgwọ ndị ọrịa, na iduzi obi, na ịbanye n'Aljannah, na nzọpụta pụọ n'ọkụ, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ.

Ma amaokwu ndị bu ụzọ, nakwa amaokwu na Hadith ndị nwere otu nkọwa ahụ: ha niile na-egosi na ọ bụ ihe amanyere amanye iduzi obi gaa n'ebe Chukwu nọ n'ihe niile, na iji ezi obi na-efe naanị Chukwu ofufe; n'ihi na ọ bụ maka nke a ka e ji kee ndị ohu, ọ bụkwa ihe e nyere ha n'iwu - dịka e gosiri na mbụ n'amaokwu ndị ahụ -, nakwa dịka ọ dị n'okwu Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu):

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...﴾

{Feenụ Chineke, ma unu etinyela Ya onye mmekọ n'ihe ọ bụla...} [Surah An-Nisaa: 36]، Ya na, okwu Chukwu Onye dị nsọ:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ...﴾

{A nyeghị ha iwu ọ bụla ma ọ bụghị naanị ka ha fee Chineke ofufe, jiri ezi obi wepụta okpukpe naanị maka Ya... } [Surah Al-Bayyinah: 5]، Na okwu Onye-amụma ﷺ n'akụkọ Mu'adh (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ):

«حَقُّ اللهِ عَلَى العِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

«Ihe ruuru Chukwu n'ahụ ndị ohu bụ ka ha fee Ya ofufe ma ghara iji ihe ọ bụla mee ịsọke na Ya». E kwekọrịtara na izi ezi ya, Na okwu ya (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ n'ime hadith Ibn Mas'ud, ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدًّا؛ دَخَلَ النَّارَ».

«Onye ọ bụla nwụrụ ka ọ na-akpọkụ ihe nha nye Chukwu; ọ ga-abanye n'ime ọkụ.» Albukhari kọrọ ya. Na Sahih abụọ ahụ, site n'akụkọ Ibn Abbas (Chineke nwee mmasị n'ebe ha abụọ nọ), na Onye-amụma ﷺ mgbe o zigara Mu'adh na Yemen, ọ gwara ya sị:

«إِنَّكَ تَأْتِي قَومًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُم إِلَيهِ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلهَ إِلَّا اللهُ».

«N'ezie, ị na-abịakwute otu ndị nwe Akwụkwọ, ya mere ka ihe mbụ ị ga-akpọ ha gaa na ya bụrụ ịgba àmà na ọ dighị onye kwesịrị ofufe n'ezie ma e wezụga Allah». Na mkpụrụ okwu:

«أُدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللهِ».

«Kpọọ ha oku ka ha gbaa àmà na ọ dịghị chi ọzọ ma e wezụga Chineke, nakwa na m bụ onye ozi Chineke». N'akụkọ nke Albukhari:

«فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُم إِلَى أَنْ يُوَحِّدُوا اللهَ».

«Ka ihe mbụ ị ga-akpọ ha gaa na ya bụrụ ka ha kweta na Chukwu bụ naanị Otu». Na Sahih Muslim site n'aka Tariq bin Ashyam Al-Ashja'i (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), na Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) ﷺ kwuru sị:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِن دُونِ اللهِ؛ حَرُمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ».

«Onye ọ bụla sịrị: Ọ dịghị chi ọzọ ma ọ bụghị Chukwu, ma ọ gọnahụrụ ihe ọ bụla a na-efe na-abụghị Chineke; a machibidoro akụ na ụba ya na ọbara ya iwu, ma ikpe ya dịịrị Chukwu Onye Dị Ukwuu na Onye Dị Ebube». Na Hadith ndị dị na nkọwa a dị ọtụtụ.

Ịdị n'otu a bụ ntọala nke okpukpe Islam, ọ bụkwa ntọala nke okwukwe, ya bụkwa isi ihe, nakwa ibu ọrụ kachasị mkpa, ọ bụkwa amamihe dị n'okike nke ụmụ mmadụ na ndị Jinn, nakwa amamihe dị n'iziga ndị ozi niile, udo na ngozi dịrị ha, dị ka amaokwu ndị na-egosi nke ahụ si buo ụzọ pụta, n'ime ha bụ: okwu nke Chukwu, asọ dịrị Ya:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴿٥٦﴾﴾

{Ma ekeghị m ndị Jinn na ndị mmadụ ma ọ bụghị naanị ka ha fee m ofufe.} [Surah Adh-Dhariyat: 56]، Ya na, n'ime ihe akaebe maka nke ahụ kwa: okwu Onye Dị Elu:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اُعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{N'ezie, Anyị zitere onye ozi na mba ọ bụla, (na-asị): Feenụ Chukwu ofufe, ma zerekwanụ arụsị...} [Surah Annahl: 36]، Ya na, okwu Chukwu Onye dị nsọ, Onye Dị Elu:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴿٢٥﴾﴾

{Anyị ezitegḥị onye ozi ọ bụla tupu gị ma ọ bụghị na anyị kpugheere ya na ọ dịghị chi ọzọ ma ọ bụghị M, ya mere, feenụ M.} [Surah Al-Anbiya: 25]. Ya na, Chukwu Onye ebube ya dị ukwuu Sịrị gbasara Nuh, Hud, Salih, na Shu'ayb (udo na ngọzi Chineke dịrị ha), na ha gwara ndị obodo ha:

﴿...اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾

{...feenụ Chukwu, ọ dịghị chi ọzọ unu nwere ma ọ bụghị Ya...} [Surah Al-A'raf: 59]، Nke a bụ oku nke ndị ozi niile, dị ka amaokwu abụọ ndị bu ụzọ siri gosi. Ndị iro nke ndị ozi kwetakwara na ndị ozi nyere ha iwu ka ha fee naanị Chukwu ofufe, ma hapụ ife chi ndị ọzọ a na-efe na-abụghị Ya, dị ka Ọ (Onye Dị Ebube) siri kwuo n'akụkọ ndị Aad, na ha

gwara Huud (udo dịrị ya) sị:

﴿...أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا...﴾

{...Ị bịakwutere anyị ka anyị fee Chukwu, naanị Ya, ofufe, ma hapụ ihe ndị nna anyị na-efe...} [Surah Al-A'raf: 70]، Ya na, Chukwu Onye dị nsọ ma Dị Elu Sịrị gbasara ndị Kuraịsh mgbe onye amụma anyị Muhammad ﷺ kpọrọ ha ka ha fee naanị Chukwu ofufe, na ịhapụ ihe ndị ha na-efe ma e wezụga Ya, nke gụnyere ndị mmụọ ozi, ndị nsọ, arụsị, osisi, na ihe ndị ọzọ:

﴿أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝٥﴾

{Ọ meela chi nile ka ha bụrụ naanị otu Chukwu? N'ezie, nke a bụ ihe ịtụnanya} [Surah Saad: 5]، Ya na, Chukwu Onye dị nsọ na Onye Dị Elu Sịrị gbasara ha:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ۝٣٥ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوٓا۟ ءَالِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ۝٣٦﴾

{N'ezịe, mgbe ọ bụla a sịrị ha: Ọ dịghị chi ọzọ ma ọ bụghị Chukwu, ha na-eme mpako35}

Ha na-asịkwa: Ànyị ga-ahapụ chi anyị niile maka onye na-ede abụ bụ onye ara? 36} [Surah As-Saffat: 35- 36]، Amaokwu ndị na-egosi ihe a ọ pụtara dị ọtụtụ.

Site n'ihe anyị kpọtụrụ aha n'ime amaokwu dị iche iche na okwu Onye Ozi: ọ ga-edo gị anya — ka

Chukwu duzie mụ na gị n'ịghọta okpukpe, na inwe ezi nghọta banyere ikike nke Dinwenu ụwa niile — na arịrịọ ndị a na ụdị ịrịọ maka nzọpụta — nke ị kọwara n'ajụjụ gị —, ha niile so n'ụdị ịsọke kachasị ukwuu; n'ihi na ha bụ ofufe a na-enye onye na-abụghị Chukwu, nakwa ịrịọ maka ihe ndị o nweghị onye nwere ike ime ha belụsọ Ya, site n'aka ndị nwụrụ anwụ na ndị na-anọghị ya. Nke a jọkwara njọ karịa ịsọke nke ndị mbụ; n'ihi na ndị mbụ na-eme ịsọke naanị n'oge ọnọdụ dị mma, Ma n'oge ihe isi ike, ha na-eme ka ofufe ha dị ọcha nye Chukwu; n'ihi na ha maara na Ọ bụ Ya - Onye dị nsọ - bụ Onye nwere ike ịgbapụta ha n'ihe isi ike ahụ, ọ dịghị onye ọzọ, dị ka Onye kachasị elu kwuru n'ime Akwụkwọ Ya doro anya banyere ndị ahụ na-ekpere arụsị:

﴿فَإِذَا رَكِبُواْ فِي ٱلۡفُلۡكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ إِذَا هُمۡ يُشۡرِكُونَ ٦٥﴾

{Ma mgbe ha banyere n'ụgbọ mmiri, ha na-akpọkụ Chukwu, na-ewepụta okpukpe n'ezi obi maka Ya, ma mgbe Ọ zọpụtara ha rute n'ala akọrọ, n'oge ahụ ka ha na-esonyere Chukwu na ihe ọzọ.} [Surah Al-Ankabut: 65]‹ Ya na, Chukwu Onye dị nsọ na Onye Dị Elu Sịrị na-agwa ha okwu n'ime amaokwu ọzọ:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فِي ٱلۡبَحۡرِ ضَلَّ مَن تَدۡعُونَ إِلَّآ إِيَّاهُۖ فَلَمَّا نَجَّىٰكُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ أَعۡرَضۡتُمۡۚ وَكَانَ ٱلۡإِنسَٰنُ كَفُورًا ٦٧﴾

{Ma mgbe nsogbu dakwasịrị unu n'ime oke osimiri, ndị ahụ unu na-akpọku na-efunahụ unu, ma e wezụga Ya. Ma mgbe O zọpụtara unu gaa n'elu ala, unu chigharịrị. Mmadụ bụkwa onye na-enweghị ekele.} [Surah Al-Isra: 67].

Ọ bụrụ na onye ọ bụla n'ime ndị na-ekpere arụsị nke oge a kwuo, sị: N'ezie, anyị ebughị n'obi na ndị ahụ na-enye uru n'onwe ha, na-agwọkwa ndị ọrịa anyị n'onwe ha, ma ọ bụ na-abara anyị uru n'onwe ha, ma ọ bụ na-emerụ anyị ahụ n'onwe ha, kama ihe anyị bu n'obi bụ ka ha rịọchitere anyị arịrịọ n'aka Chineke Onye kachasị elu maka nke ahụ?

Azịza ya bụ: a ga-agwa ya na: N'ezie, nke a bụ nzube na ihe ndị na-ekweghị ekwe nke oge mbụ chọrọ, ọ bụghị na ihe ha chọrọ bụ ka chi ha kee ihe, ma ọ bụ nye ihe obibi ndụ, ma ọ bụ weta uru ma ọ bụ kpata ihe ọjọọ n'onwe ha, n'ihi na ihe Chukwu kwuru banyere ha n'ime Kụran na-emebi nke a. Kama, ihe ha chọrọ bụ ka ha rịọchitere ha arịrịọ n'ihi ugwu ha, nakwa ka ha mee ka ha bịaruo Chukwu nso, dịka Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kwuru:

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

{Ma ha na-efe ihe na-abụghị Chineke, nke na-adịghị emerụ ha ahụ ma ọ bụ abara ha uru, ha na-asịkwa: "Ndị a bụ ndị na-arịọchite anyị arịrịọ n'ebe

Chineke nọ...} [Surah Yunus: 18]، Chukwu wee zaghachi ha maka nke ahụ site n'okwu Ya sị:

﴿...قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ﴾

{...Sị: Unu na-agwa Chukwu banyere ihe Ọ na-amaghị n'eluigwe ma ọ bụ n'ụwa? Otuto dịrị Ya, O kachasịkwa elu pụọ n'ihe ha na-etinye dị ka ndị mmekọ.} [Surah Yunus: 18]، O wee kọwaa (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) na Ọ maghị onye ọ bụla na-arịọ arịrịọ n'ihu Ya ma n'eluigwe ma n'ụwa n'ụzọ ndị na-enye Ya onye mmekọ bu n'obi, na ihe ọ bụla Chukwu na-amataghị ịdị adị ya, ọ dighị adị; n'ihi na Ya (Onye Nsọ, Onye Dị Elu), ọ dighị ihe ọ bụla na-ezobeere Ya. Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ۝١ إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ۝٣﴾

{Mkpughe nke Akwụkwọ a sitere n'aka Chukwu, Onye kachasị ike, Onye maara ihe1}

N'ezie, Anyị kpughere gị Akwụkwọ ahụ n'eziokwu, ya mere fee Chukwu ofufe, na-eme ka okpukpe dịrị ọcha nye Ya2

N'ezie, okpukperechi dị ọcha bụ nke Chineke. Ma ndị ahụ weere ndị nchebe ọzọ na-abụghị Ya (na-

ekwu sị): Anyị adighị efe ha belụsọ ka ha mee ka anyị bịaruo Chineke nso. N'ezie, Chineke ga-ekpe ikpe n'etiti ha n'ihe ahụ ha na-enwe nghọtahie banyere ya. N'ezie, Chineke adighị eduzi onye ọ bụla bụ onye ụgha, onye na-agọnahụ Chineke 3}.

[Surah Az-Zumar: 1-3].

Ihe okpukpe pụtara ebe a bụ: ofufe, nke bụ: irubere Chineke isi na irubere onye ozi Ya ﷺ isi - dịka e kwuru na mbụ -, ọ gụnyere: arịrịọ na ịrịọ maka nzọpụta, na egwu na olileanya, na igbu àjà na ime nkwa, dịka ọ gụnyekwara: ekpere na ibu ọnụ, na ihe ndị ọzọ nke Chineke na onye ozi Ya nyere n'iwu. Ya mere, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kọwara na ofufe bụ maka naanị Ya, nakwa na ọ dị mkpa ka ndị ohu jiri ezi obi na-efe Ya (Onye Dị Elu ma Dị Ebube); n'ihi na iwu O nyere Onye amụma ﷺ ka o jiri ezi obi na-efe Ya, bụ iwu dịịrị ụmụ niile nke mba a.

Mgbe ahụ, ka nke ahụ gasịrị, Chukwu Onye Dị Elu kọwara banyere ndị na-ekweghị ekwe, O wee Sị:

﴿...وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ...﴾

{Ma ndị ahụ weere ndị nchete na-abụghị Ya (na-asị): Anyị anaghị efe ha belụsọ ka ha wee mee ka anyị bịaruo Chukwu nso.} [Surah Az-Zumar: 3]. Ya mere, Chukwu zaghachiri ha n'okwu ya Onye dị nsọ sị:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

{...N'ezie, Chineke ga-ekpe ikpe n'etiti ha n'ihe ha na-enwe nghọtahie na ya. N'ezie, Chineke anaghị eduzi onye bụ onye ụgha, onye na-ekweghị ekwe.} [Surah Az-Zumar: 3]، Ya mere, Chukwu Onye Dị Ebube kọwara n'ime Aya a dị mmesapụ aka: na ndị na-ekweghị ekwe efeghị ndị nchedo ofufe na-abụghị Ya ma ọ bụghị naanị iji mee ka ha bịaruo Chukwu nso karị; nke a bụkwa nzube ndị na-ekweghị ekwe n'oge ochie na n'oge ugbu a, ma Chukwu akagbuola nke ahụ site n'okwu Ya dị elu, O wee Sị:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

{...N'ezie, Chineke ga-ekpe ikpe n'etiti ha n'ihe ha na-enweghị nkwekọrịta na ya. N'ezie, Chineke anaghị eduzi onye bụ onye ụgha, onye ekweghị ekwe.} [Surah Az-Zumar: 3]، Ya mere, Chukwu dị elu kọwara: ụgha ha na nkwupụta ha na chi ha na-ebute ha nso n'ebe Chukwu nọ, yana ekweghi ekwe ha n'ihi ofufe ha nyere ha. Na site na nke a, onye ọ bụla nwere ntakịrị nghọta na-amata na ekweghi ekwe nke ndị mbụ na-ekweghị ekwe bụ naanị iwere ha weere ndị amụma na ndị nsọ, osisi na okwute, yana ihe ndị ọzọ e kere eke; dị ka ndị ogbugbo n'etiti

ha na Chukwu, Na nkwenye ha na ha na-egbo mkpa ha n'enweghị ikike na nnabata Ya, Chukwu dị elu, dịka ndị ozi na-arịọchite ọnụ n'aka ndị eze, ya mere ha jiri Ya, Onye ebube Ya dị ukwuu, tụnyere ndị eze na ndị ndú, Ha sịrị: "Dị nnọọ ka onye nwere mkpa n'ebe eze na onye ndú nọ na-achọ ịrịọ ya arịrịọ site n'aka ndị kacha nso ya na ndị ozi ya, otu a ka anyị na-abịaruo Chukwu nso site n'ife ndị amụma Ya na ndị ezi ohu Ya ofufe," ma nke a so n'ụgha kachasị ukwuu; n'ihi na (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) enweghị onye yiri Ya, a dighịkwa eji Ya atụnyere okike Ya, ọ nweghịkwa onye na-arịọchite arịrịọ n'ebe Ọ nọ ma ọ bụghị site n'ikike Ya maka ịrịọchite arịrịọ ahụ, Ọ naghịkwa enye ikike ma e wezụga nye ndị kwenyere n'ịdị n'otu nke Chukwu, ma Ya onwe Ya (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) pụrụ ime ihe niile, bụrụkwa Onye maara ihe niile, Ọ bụkwa Onye kachasị enwe ebere n'ime ndị na-emere mmadụ ebere, Ọ naghị atụ onye ọ bụla egwu, Ọ naghịkwa atụ onye ọ bụla ụjọ; n'ihi na (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) bụ Onye kachasị ike n'elu ndị ohu Ya, bụrụkwa Onye na-achịkwa ha otu O siri chọọ, N'adighị ka ndị eze na ndị isi, n'ezie ha enweghị ike ịme ihe niile, ya mere ha ji achọ onye ga-enyere ha aka n'ihe nwere ike ịkarị ike ha; site n'ime ndị ndụmọdụ ha, ndị nọ ha nso, na ndị agha ha, dịkwa ka ha ji achọ ka a na-agwa ha mkpa nke ndị ha na-amaghị mkpa ha, ya mere ha ji achọ onye ga na-arịọ ha ebere ma na-eme

ka ha nwee afọ ojuju site n'ime ndị nduụmọdụ ha na ndị nọ ha nso, Ma Onyenwe anyị, Onye dị ike na Onye dị ukwuu, enweghị mkpa ihe niile O kere, otuto dịrị Ya, Ọ na-emere ha ebere karịa ndị nne ha, Ọ bụkwa Onye Ọchịchị ziri ezi, Onye na-etinye ihe niile n'ọnọdụ ha, dịka amamihe Ya, ihe ọmụma Ya, nakwa ike Ya si dị, ya mere o kweghị omume iji Ya tụnyere ihe ndị O kere n'ụzọ ọ bụla, N'ihi nke a, Chineke dị elu kọwara n'Akwụkwọ Ya: na ndị na-ekpere arụsị kwetara na ọ bụ Ya bụ Onye Okike, Onye Na-egbo Mkpa, nakwa Onye Na-ahụ Maka Ihe Niile, nakwa na ọ bụ Ya na-aza onye nọ na nsogbu, na-ewepụ ihe ọjọọ, na-enye ndụ ma na-eweta ọnwụ, yana ihe ndị ọzọ so n'omume Ya, otuto dịrị Ya. N'ezie, esemokwu ahụ dị n'etiti ndị na-asọke na ndị ozi bụ gbasara iji ezi obi na-efe naanị Chukwu, dịka O sịrị (Onye Ebube Ya dị elu):

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ...﴾

{Ma ọ bụrụ na ị jụọ ha onye kere ha, ha ga-asị: Chineke...} [Surah Az-Zukhruf: 87]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾﴾

{Sị: Ònye na-enye unu ihe oriri site n'eluigwe na

ụwa? Ka ọ bụ ònye nwe ike ịnụ ihe na ịhụ ụzọ? Ònyekwa na-ewepụta ihe dị ndụ site n'ihe nwụrụ anwụ, ma na-ewepụta ihe nwụrụ anwụ site n'ihe dị ndụ? Ònyekwa na-achịkwa ihe niile? Ha ga-asị: Chukwu. Ya mere, sị: Ọ bụ na unu agaghị atụ egwu Ya?} [Surah Yunus: 31]، Amaokwu ndị nwere nkọwa a dị ọtụtụ.

A kpọtụrụla aha na mbụ: amaokwu ndị na-egosi na esemokwu dị n'etiti ndị ozi na mba dị iche iche, bụ naanị maka iji ezi obi na-efe Chukwu naanị Ya ofufe, dịka okwu Onye Dị Elu:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

{Ma n'ezie, Anyị zitere onye ozi n'ime mba ọ bụla (na-asị): Feenụ Chukwu ofufe, ma zerenụ arụsị...} [Surah Annahl: 36]، Na amaokwu ndị nwere otu nghọta ahụ. Ya na, Chukwu Onye dị nsọ kọwara n'ọtụtụ ebe n'ime akwụkwọ Ya ahụ dị mmesapụ aka ihe gbasara ịrịọchite anya, Onye kachasị elu kwuru, sị:

﴿...مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦ...﴾

{...Ònye nwere ike ịrịọ arịrịọ n'ihu Ya ma e wezụga site na ikike Ya...} [Surah Albakara: 255]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَكَم مِّن مَّلَكٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا تُغۡنِي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـٔٗا إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ أَن يَأۡذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرۡضَىٰٓ ٢٦﴾

{E nwekwara ọtụtụ ndị mmụọ ozi dị n'eluigwe, arịrịọ ha anaghị aba uru ọ bụla ma e wezụga mgbe Chukwu nyechara ikike nye onye Ọ chọrọ, nwekwa mmasị n'ebe ọ nọ} [Surah An-Najm: 26].

Ya na, Ọ sịrị n'ịkọwa ndị mmụọ ozi:

﴿...وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ﴾

{...Ma ha anaghị arịọchite ọnụ ma e wezụga nye onye Ọ nabatara, ma ha na-atụ oké egwu n'ihi egwu Ya.} [Surah Al-Anbiya: 28].

O gwakwara, Onye Dị Ebube, na afọ adighị eju Ya n'ekweghị ekwe n'aka ndị ohu Ya, kama Ọ na-enweta afọ ojuju n'ekele ha, ma ekele a bụ ife naanị Ya ofufe na ịrụ ọrụ n'irube isi nye Ya. Onye kacha elu wee kwuo:

﴿إِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمۡۖ وَلَا يَرۡضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلۡكُفۡرَۖ وَإِن تَشۡكُرُواْ يَرۡضَهُ لَكُمۡ...﴾

{Ọ bụrụ na unu ekweghị ekwe, n'ezie, Chineke enweghị mkpa unu, ma Ọ naghị anabata ekweghị ekwe maka ndị ohu Ya. Ma ọ bụrụ na unu enye ekele, Ọ ga-anabata ya maka unu...} [Surah Az-Zumar: 7].

Al-Bukhari kọrọ n'ime Sahih ya, site n'aka Abu Hurairah (ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ), na o kwuru sị: O Onye ozi Allah! Ònye bụ onye kacha nwee obi ụtọ n'ime ndị mmadụ site n'arịrịọchite ọnụ gị? O kwuru sị:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

«Onye ọ bụla kwuru: Ọ dighị onye kwesịrị ofufe n'ezie ma e wezụga Chukwu, site n'ezi obi ya». Ma ọ bụ ọ sị:

«مِنْ نَفْسِهِ».

«Site n'onwe ya.»

Na Sahih, site n'aka Anas (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) na o kwuru sị:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا».

«Onye Amụma ọ bụla nwere ekpere a na-anabata, ya mere Onye Amụma ọ bụla mere ngwa ngwa kpee ekpere ya. Ma echekwabara m ekpere m dị ka ịrịọchite ọnụ maka umunna m n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ọ ga-erutekwa, ma Chineke kwere, onye ọ bụla n'ime umunna m nke nwụrụ na-ejikọtaghị ihe ọ bụla na Chineke». Na Hadith ndị gbasara nkọwa a dị ọtụtụ.

Ihe niile anyị kwuru site n'amaokwu dị iche iche nakwa Hadith na-egosi na ofufe bụ ikike dịrị sọ naanị Chukwu, nakwa na o kweghị ka e nye ihe ọ bụla n'ime ya onye ọzọ na-abụghị Chukwu, ma ọ bụ nye ndị amụma ma ọ bụ ndị ọzọ, nakwa na ịrịọchite ọnụ bụ nke Chukwu (Onye ebube Ya dị elu), dịka

Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kwuru:

﴿قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعًا...﴾

{Sị: Ọ bụ Chineke nwe ịrịọchite ọnụ niile...} [Surah Az-Zumar: 44] Ma ọ dịghịkwa onye ọ bụla ruru eru inweta ya ma ọ bụghị mgbe O nyesịrị onye na-arịọchite arịrịọ ikike, nweekwa afọ ojuju n'ebe onye a na-arịọchitere arịrịọ nọ, ma Ya onwe Ya, bụ Onye kachasị elu, adịghị enwe afọ ojuju n'ihe ọ bụla sọ naanị ikwere n'otu Chukwu - dịka e kwuru na mbụ. Dabere na nke a: N'ezie, ndị na-esonyere Chukwu na ihe ọzọ enweghị oke n'ịrịọchite anya, ma Chukwu emeela ka nke a doo anya n'ime okwu Ya, Onye Dị Elu sịrị:

﴿فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ ﴿٤٨﴾﴾

{Ya mere, ịrịọchite arịrịọ nke ndị na-arịọchite arịrịọ agaghị abara ha uru. } [Surah Al-Muddaththir: 48]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...مَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾

{...Ma ọ dịghị ezigbo enyi dịịrị ndị ajọ omume, ma ọ bụ onye ogbugbo a ga-erubere isi.} [Surah Ghafir: 18].

Ma a maara na ajọ omume n'ụzọ zuru oke bụ isonyere Chukwu na ihe ọzọ, dịka Chukwu Onye Dị Elu sịrị:

﴿...وَٱلْكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ﴾

{...Ma ndị na-ekweghị ekwe bụ ndị ajọ omume.} [Surah Albakara: 254]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...إِنَّ ٱلشِّرۡكَ لَظُلۡمٌ عَظِيمٞ﴾

{...N'ezie, ịsọke bụ ajọ omume dị ukwuu.} [Surah Luqman: 13].

Ma banyere ihe ị kwuru n'ajụjụ ahụ: site n'okwu ụfọdụ ndị Suufiyyah kwuru n'ime ụlọ alakụba dị iche iche na ebe ndị ọzọ: O Chineke, zite ngọzi n'ahụ onye ahụ I mere ka ọ bụrụ ihe kpatara ntiwapụ nke ihe nzuzo Gị jupụtara n'ike, na ntipụta nke ìhè Gị jupụtara n'ebere, o wee bụrụ onye na-anọchite anya Ọnụnọ Onyenweanyị, nakwa onye nọchiri anya ihe nzuzo nke Onwe Gị... na ihe ndị ọzọ.

Aziza ya bụ ka a kwuo sị: N'ezie, okwu a na ihe ndị yiri ya so n'ime imebiga ihe ókè na ịgabiga ókè; nke Onye-amụma anyị Muhammad ﷺ dọrọ aka ná ntị banyere ya; n'ihe Muslim kọrọ n'akwụkwọ ziri ezi, site n'aka Abdullah bin Mas'ud, ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ, Onye ozi Allah ﷺ kwuru sị:

«هَلَكَ المُتَنَطِّعُونَ» قَالَهَا ثَلَاثًا.

«Ndị na-agabiga ókè alaala n'iyi» O kwuru ya ugboro atọ.

Imam Al-Khattabi (ka Chukwu meere ya ebere) sịrị: Onye na-emebiga ihe ókè: Bụ onye na-abanye n'omimi n'ime ihe, onye na-enye onwe ya nsogbu

ịnyocha banyere ya; dịka ụzọ echiche nke ndị ọkà okwu okpukpe (Ahl al-Kalam), ndị na-etinye aka n'ihe na-agbasaghị ha, ndị na-abanyekwa n'ihe uche ha na-enweghị ike irute.

Ya na, Abu al-Sa'adat Ibn al-Athir sịrị: Ha bụ ndị na-abanyebiga n'ime ime ma na-emebiga ihe ókè n'ikwu okwu, ndị na-esite n'ala ala akpịrị ha ekwu okwu, e nwetara ya site na 'an-Nịṭ' nke bụ oghere dị n'elu n'ime ọnụ, e wee mechaa jiri ya mee ihe maka onye ọ bụla na-abanyebiga n'ime ime n'okwu nakwa n'omume.

Sitekwa n'ihe ndị Imaam abụọ a so na ndị Imaam nke asụsụ kwuru, ọ na-edo gị anya nakwa onye ọ bụla nwere ntakịrị ezi nghọta, na usoro a n'ịrịọrọ onye amụma anyị na onye ndú anyị bụ Onye ozi Chineke ﷺ ekpere na udo; so n'ime mbubiga ókè na mgabiga ókè nke a machibidoro iwu. Ihe e wepụtara n'iwu nye onye Alakụba n'okwu a, bụ iji nlezianya chọpụta ma gbasoo usoro kwụsiri ike nke e nwetara site n'aka onye ozi Chineke ﷺ gbasara otú e si arịọ ngọzi na udo n'isi ya, ma n'ime nke a ka izu okè dị na-enweghị mkpa maka nke ọzọ ọ bụla.

Site na nke ahụ: ihe Al-Bukhari na Muslim kọrọ na Sahih abụọ ahụ, site n'aka Ka'b bin Ujrah (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), na ndị sahaba (Chineke nwee mmasị n'ebe ha nọ) kwuru sị: O Onye Ozi Chineke! Chineke nyere anyị iwu ka anyị rịọrọ gị ekpere; yabụ kedu ka anyị ga-esi rịọrọ gị

ekpere? O wee sị:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«Kwuonụ: O Chineke, wụsa ekpere Gị n'ahụ Muhammad na n'ahụ ezinụlọ Muhammad, dịka I siri wụsa ekpere n'ahụ Ibrahim na n'ahụ ezinụlọ Ibrahim; n'ezie, Ị bụ Onye kwesịrị otuto na Onye dị ebube. Chineke, gozie Muhammad na ezinụlọ Muhammad, dịka I siri gozie Ibrahim na ezinụlọ Ibrahim; n'ezie, Ị bụ Onye kwesịrị otuto na Onye dị ebube».

Na n'ime akwụkwọ akụkọ abụọ ziri ezi, site n'akụkọ Abu Humaid Al-Sa'idi (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), na ha kwuru sị: Onye ozi Chineke! Kedu ka anyị ga-esi arịọrọ gị ekpere na ngọzi? O kwuru sị:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«Kwuonụ: O Chineke, wụsa ekpere Gị n'ahụ Muhammad na n'ahụ ndị nwunye ya na agbụrụ ya, dịka I siri wụsa ekpere n'ahụ ezinụlọ Ibrahim, ma gozie Muhammad na ndị nwunye ya na agbụrụ ya, dịka I siri gozie ezinụlọ Ibrahim; n'ezie, Ị bụ Onye kwesịrị otuto na Onye dị ebube»

Nakwa n'ime akwụkwọ Sahih Muslim, si n'aka Abu Mas'ud Al-Ansari (ka obi Chineke dịrị ya mma), ọ sịrị: Bashir bin Sa'ad kwuru sị: O Onye ozi Chineke! Chineke nyere anyị iwu ka anyị rịọrọ gị ekpere na ngọzi; kedu ka anyị ga-esi rịọrọ gị ekpere na ngọzi? O wee gbachie nkịtị, emesịa wee sị:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ فِي العَالَمِينَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَالسَّلَامُ كَمَا عَلِمتُم».

«Kwuonụ sị: O Chineke...»wụsa ekpere Gị n'ahụ Muhammad na n'ahụ ezinụlọ Muhammad; dịka I siri wụsa ekpere n'ahụ ezinụlọ Ibrahim, ma gozie Muhammad na ezinụlọ Muhammad; dịka I siri gozie ezinụlọ Ibrahim n'ime ụwa niile, n'ezie, Ị bụ Onye kwesịrị otuto na Onye dị ebube, na udo dịka unu siri mara».

Ya mere, okwu ndị a na ndị yiri ha na ndị ọzọ - nke e gosipụtara site n'aka Onye amụma ﷺ - bụ nke onye Alakụba kwesịrị iji mee ihe n'ịrịọ ekpere na inye udo n'ahụ onye ozi Chineke ﷺ; n'ihi na onye ozi ahụ ﷺ bụ onye kachasị mara n'ime ndị mmadụ banyere ihe kwesịrị ka e jiri mee ihe gbasara ya, dịka ọ bụkwa onye kachasị mara n'ime ndị mmadụ banyere okwu ndị kwesịrị ka e jiri mee ihe gbasara Onyenwe ya.

Mana maka okwu ndị a manyere amanye na ndị e chepụtara ọhụrụ, nakwa okwu ndị nwere ike ịpụta ihe na-ezighị ezi; dị ka okwu ndị a kpọtụrụ aha n'ajụjụ a, e kwesịghị iji ha na-eme ihe; n'ihi mmanye dị na ha, nakwa n'ihi na e nwere ike ịkọwa ha n'ụzọ pụtara ụgha, tinyere na ha megidere okwu ndị Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) họọrọ ma duzie ndị na-eso ụzọ ya na ya. Ya onwe ya bụ onye kacha mara ihe n'ime ihe niile e kere eke, onye kacha adụ ha ọdụ eziokwu, nakwa onye kacha wezuga onwe ya pụọ n'ịmanye ihe, ka ekpere na udo kachasị mma site n'aka Onye Nwe ya dịrị ya.

Nke a dị otu a, a na m atụ anya na ihe ndị anyị kwuru site n'ihe akaebe na nkọwa nke eziokwu banyere Tawhid, eziokwu banyere Shirk, na ọdịiche dị n'etiti ọnọdụ ndị na-ekpere arụsị nke mbụ nọ na ya nakwa ndị na-ekpere arụsị bịara emecha n'isiokwu a, tinyere nkọwa nke etu a ga-esi rịọrọ onye ozi Allah (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) ekpere n'ụzọ e wepụtara n'iwu, ga-ezuru oke ma bụrụ ihe nkwenye maka onye na-achọ eziokwu. Ma onye ahụ na-enweghị ọchịchọ ịmata eziokwu; onye a na-eso agụụ obi ya, Chukwu Onye Dị Ebube Sịrị:

﴿فَإِن لَّمۡ يَسۡتَجِيبُواْ لَكَ فَٱعۡلَمۡ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهۡوَآءَهُمۡۚ وَمَنۡ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيۡرِ هُدٗى مِّنَ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٥٠﴾

{Ya mere, ọ bụrụ na ha azaghị gị, mara na ha na-eso naanị agụụ obi ha. Oleekwa onye kacha nọrọ na

njehie karịa onye na-eso agụụ obi ya n'enweghị nduzi sitere n'aka Chineke? N'ezie, Chineke adighị eduzi ndị ajọ omume.} [Surah Al-Qasas: 50].

Ya mere, Chukwu kọwara n'ime amaokwu a dị nsọ: na ndị mmadụ dị n'ụzọ abụọ banyere ihe Chukwu jiri zite onye amụma Ya (Muhammad, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo), nke bụ nduzi na okpukperechi eziokwu:

Otu n'ime ha: onye na-erubere Chineke na onye ozi Ya isi.

Nke abụọ: onye na-eso ọchịchọ obi ya; mgbe ahụ Chukwu Onye dị nsọ wee mee ka a mata na o nweghị onye kpafuru akpafu karịa onye sooro ọchịchọ obi ya na-enweghị nduzi sitere na Chukwu.

Ya mere, anyị na-arịọ Chineke — Onye dị ebube — ka Ọ nye anyị nchekwa pụọ n'ịgbaso agụụ ihe ọjọọ, na ka O mee anyị, unu, yana ụmụnne anyị ndị ọzọ niile, ka anyị so na ndị na-aza òkù Chineke na Onye ozi Ya ﷺ, ndị na-asọpụrụ iwu Ya, na ndị na-adọ aka ná ntị megide ihe ọ bụla na-emegide iwu Ya, nke bụ nkwenkwe ọhụrụ a na-ewebata n'okpukpe na agụụ ihe ọjọọ.. N'ezie, Ọ bụ Onye na-emesapụ aka, Onye Obiọma.

Ka Chineke gozie ohu Ya na onye ozi Ya; bụ onye amụma anyị Muhammad, na ndị ezinụlọ ya, na ndị enyi ya, na ndị na-eso ụzọ ya n'ezi omume ruo

ụbọchị ikpe.

Ịdọ Aka ná Ntị Megide Ihe Ọhụrụ n'Okpukpe (Bid'ah)

Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

***

ig397v5.0 - 23/07/2026

رئاسة الشؤون الدينية بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages